

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ
Кафедра педагогіки, психології та менеджменту

ДОПУЩЕНО ДО ЗАХИСТУ

завідувач кафедри ПП та М

Володимир КУЛІШОВ

(підпис)

2024 р.

(дата)

**«РОЗРОБКА СИСТЕМИ БІЗНЕС-КОМУНІКАЦІЙ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ
(на прикладі Білоцерківського механіко-енергетичного фахового
коледжу)»**

**Кваліфікаційна робота
на здобуття освітнього ступеня «магістр»**

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 073 Менеджмент

Освітньо-професійна програма «Управління навчальним закладом»

Здобувачка вищої освіти
групи М-22-11-ЗМ (УНЗ)

ГЛАДЕНКО Олег Вікторович(підпис)

Науковий керівник:

доктор економічних наук,

професор

МАРКОВА Світлана Вікторівна(підпис)

Біла Церква 2024

Ім'я користувача:
Оксана Олександрівна Рудич

ID перевірки:
1016289822

Дата перевірки:
28.05.2024 10:32:01 CEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
28.05.2024 12:07:35 CEST

ID користувача:
100009006

Гладченко Олег Вікторович
Назва документа: Розробка системи бізнес-комунікацій в закладі освіти (на прикладі Білоцерківського механіко-енергетичного фахового коледжу)
Кількість сторінок: 67 Кількість слів: 11680 Кількість символів: 91926 Розмір файлу: 3.39 MB ID файлу: 1016083259

Виявлено модифікації тексту (можуть впливати на відсоток схожості)

18.5%
Схожість

Найбільша схожість: 3.86% з Інтернет-джерелом (<https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/download/613/574>)

18.3% Джерела з Інтернету

277

Сторінка 69

1.68% Джерела з Бібліотеки

11

Сторінка 70

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0%
Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Підозріле форматування

17
сторінок

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
 ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
 БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ
 Кафедра педагогіки, психології та менеджменту

Спеціальність 073 «Менеджмент»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри ПП та М

 В.С. Кулішов

«05» квітня 2024 р.

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу магістра:

ГЛАДЕНКО Олега Вікторовича

1.Тема роботи «РОЗРОБКА СИСТЕМИ БІЗНЕС-КОМУНІКАЦІЙ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ (на прикладі Білоцерківського механіко-енергетичного фахового коледжу)»

2.Керівник роботи Маркова Світлана Вікторівна, д.е.н., професор
 затверджені наказом БІНПО від «05» травня 2024 року № 01-06/11

3.Строк подання студентом роботи «28» квітня 2024р.

4. Вихідні дані до роботи закони, постанови, нормативно-правові акти щодо організації та управління науковою роботою у навчальному закладі, наукові праці, публікації в актуальних періодичних виданнях та веб ресурсах, монографії вітчизняних та зарубіжних вчених з досліджуваних питань, власні спостереження.

5. Перелік питань, які потрібно розробити: Кваліфікаційна робота магістра складається з основної частини і додаткової. Основна частина містить такі структурні елементи: вступ, сутність (3 розділи – теоретичний, методичний, експериментальний), загальні висновки, список використаних джерел, додатки. РОЗДІЛ 1. СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ БІЗНЕС-КОМУНІКАЦІЙ У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ. 1.1 Загальна характеристика комунікаційного простору закладу освіти в сучасних умовах. 1.2 Освітній менеджмент як інструмент управління комунікаціями в закладі освіти в умовах кризи. 1.3 Особливості комунікаційної політики закладу освіти. РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ. 2.1 Організаційно-економічна характеристика закладу освіти «Білоцерківський механіко-енергетичний

фаховий коледж». 2.2 Оцінка комунікаційних процесів у закладі освіти. РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ТА МОЖЛИВОСТІ ОПТИМІЗАЦІЇ КОМУНІКАЦІЙ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ. 3.1 Оцінка умов розвитку фахової передвищої освіти в умовах кризових явищ. 3.2 Можливості формування ефективних комунікації в закладі освіти в умовах війни.

6. Консультанти розділів роботи

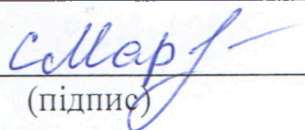
Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Маркова С.В. професор кафедри ППта М	15.11.2023 р.	15.11.2023 р.
2	Маркова С.В. професор кафедри ППта М	16.12.2023 р.	16.12.2023 р.
3	Маркова С.В. професор кафедри ППта М	16.01.2024 р.	16.01.2024 р.

7. Дата видачі завдання 15.11. 2023 р.

8. Календарний план виконання роботи

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Узгодження теми, складання змісту	листопад	виконано
2	Вивчення літературних джерел	листопад	виконано
3	Збирання матеріалу на підприємстві	листопад	виконано
4	Обробка матеріалу	листопад	виконано
5	Виконання розділу 1	грудень	виконано
6	Виконання розділу 2	грудень	виконано
7	Виконання розділу 3	січень	виконано
8	Формулювання висновків	січень	виконано
9	Оформлення роботи, одержання відгуку та рецензії	лютий	виконано
10	Подання роботи на кафедру	березень	виконано

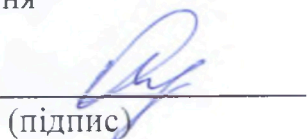
Керівник роботи

(підпис)

Маркова С.В.
(прізвище, ініціали)

Завдання прийняв до виконання

Студент

(підпис)

Гладченко О.В.
(прізвище, ініціали)

ВІДГУК

Керівника на кваліфікаційну роботу магістра Гладченко Олег Вікторович
(прізвище, ім'я та по батькові)

Тема кваліфікаційної роботи «Розробка системи бізнес-комунікацій в закладі освіти (на прикладі Білоцерківського механіко-енергетичного фахового коледжу)»

Кваліфікаційна робота магістра є актуальною та своєчасною, враховуючи сучасні вимоги до ефективного управління освітніми установами.

Гладченко О. продемонстрував високий рівень теоретичної підготовки та глибоке розуміння предмету. У роботі чітко висвітлено основні поняття та моделі бізнес-комунікацій, а також їх адаптацію до специфіки освітнього закладу. Особлива увага приділена аналізу існуючих комунікаційних процесів в Білоцерківському механіко-енергетичному фаховому коледжі, що дозволило виявити їх сильні та слабкі сторони. Методологічна частина роботи заслуговує на особливу увагу. Автором було використано комплексний підхід до дослідження, включаючи методи анкетування, інтерв'ю та спостереження, що забезпечило об'єктивність та надійність отриманих результатів. Запропоновані рекомендації щодо покращення системи бізнес-комунікацій в коледжі є обґрунтованими та практично значущими.

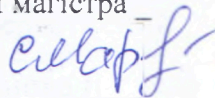
Важливо відзначити, що Гладченко О. роботи не лише детально розглянув теоретичні аспекти проблеми, але й розробив конкретні заходи для покращення комунікаційної системи. Ці заходи включають впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, підвищення кваліфікації персоналу та створення інтерактивних платформ для зворотного зв'язку між адміністрацією, викладачами та студентами.

Робота вирізняється логічною структурою, послідовністю викладу матеріалу та чіткими висновками. Автор проявив самостійність у проведенні дослідження, виявив високий рівень аналітичних здібностей та здатність до критичного мислення.

Загалом, наукова робота «Розробка системи бізнес-комунікацій в закладі освіти (на прикладі Білоцерківського механіко-енергетичного фахового коледжу)» є цінним внеском у розвиток управлінських технологій в освітніх установах.

Загалом, магістерська робота демонструє високий рівень професійної підготовки, здатність до самостійного дослідження та аналізу, а також вміння формулювати практичні рекомендації на основі отриманих даних. Вважаю, що дана робота заслуговує на високу оцінку і може бути корисною для подальшого розвитку системи бізнес-комунікацій в закладі освіти.

Керівник кваліфікаційної роботи магістра

Маркова С. В.

посада, кафедра прізвище, підпис

РЕФЕРАТ

Тема: «РОЗРОБКА СИСТЕМИ БЗНЕС-КОМУНІКАЦІЙ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ(на прикладі Білоцерківського механіко-енергетичного фахового коледжу)»

Кваліфікаційна робота магістра: 81с., 16 рис., 3 табл., 21 джерело

Метою роботи є комплексне дослідження особливостей та можливостей організації комунікаційних процесів в закладі освіти в системі заходів щодо підвищення ефективності управлінської діяльності в ЗО в сучасних умовах.

Об'єктом дослідження є «Білоцерківський механіко-енергетичний фаховий коледж».

Предметом дослідження є механізми вдосконалення системи управління комунікаціями в закладі освіти в сучасних умовах.

Методи дослідження: описовий, порівняльний, аналітичний, табличний.

В роботі досліджена сутність та особливості комунікаційного простору закладу освіти в сучасних умовах; проаналізована роль і значення освітнього менеджменту як інструмента управління комунікаціями в закладі освіти в умовах кризи; доведена можливість та особливості реалізації комунікаційної політики закладу освіти для вирішення проблеми підвищення ефективності його діяльності;здійснений аналіз показників діяльності закладу освіти «Білоцерківський механіко-енергетичний фаховий коледж»;на основі проведеного аналізу запропоновані шляхи та можливості підвищення ефективності системи управління комунікаціями у закладі освіти «Білоцерківський механіко-енергетичний фаховий коледж».

Ключові слова: освітня послуга, комунікації, технології управління, заклад освіти, якість освіти.

ABSTRACT

Topic: «Development of a Business Communication System in an Educational Institution (Case Study of BilaTserkva Mechanical and Energy Vocational College)»

Master's Qualification Work: 81 pages, 16 figures, 3 tables, 21 sources

The purpose of this work is a comprehensive study of the features and possibilities of organizing communication processes in an educational institution within the framework of measures to improve management efficiency in educational institutions under modern conditions.

Object of Study: BilaTserkva Mechanical and Energy Vocational College

Subject of Study: Mechanisms for improving the communication management system in an educational institution under modern conditions.

Research Methods: Descriptive, comparative, analytical, tabular.

The work investigates the essence and features of the communication environment of an educational institution under modern conditions; analyzes the role and significance of educational management as a tool for managing communications in an educational institution during a crisis; proves the possibility and features of implementing the communication policy of an educational institution to solve the problem of increasing its efficiency; analyzes the performance indicators of the BilaTserkva Mechanical and Energy Vocational College; and, based on the analysis, proposes ways and possibilities for improving the communication management system in the BilaTserkva Mechanical and Energy Vocational College.

Keywords: Educational service, communications, management technologies, educational institution, quality of education.

ЗМІСТ

ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1. СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ БІЗНЕС-КОМУНІКАЦІЙ У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ.....	12
1.1 Загальна характеристика комунікаційного простору закладу освіти в сучасних умовах.....	12
1.2 Освітній менеджмент як інструмент управління комунікаціями в закладі освіти в умовах кризи.....	20
1.3 Особливості комунікаційної політики закладу освіти.....	29
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ.....	44
2.1 Організаційно-економічна характеристика закладу освіти «Білоцерківський механіко-енергетичний фаховий коледж».....	44
2.2 Оцінка комунікаційних процесів у закладі освіти.....	49
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ТА МОЖЛИВОСТІ ОПТИМІЗАЦІЇ КОМУНІКАЦІЙ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ.....	57
3.1 Оцінка умов розвитку фахової передвищої освіти в умовах кризових явищ....	57
3.2 Можливості формування ефективних комунікацій в закладі освіти в умовах війни.....	68
ВИСНОВКИ.....	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	83

ВСТУП

Українське суспільство як сукупність відносин між людьми, що історично розвинулися та склалися у процесі спільної діяльності, є сучасним інформаційним суспільством. Для нього характерні такі нові риси, як перетворення першочергових потреб особистостей з виключно матеріальних на потреби, пов'язані з розвитком та вдосконаленням. Це потреби у знаннях, високо інтелектуальних технологіях, соціально-комунікативних зв'язках.

Провідну роль починає відігравати такий компонент структури суспільства як іносфера, тобто системи інформації та соціальної комунікації. А розвиток визначається у першу чергу виробництвом інформаційних, а не матеріальних цінностей.

Таким чином, заклади вищої освіти України функціонують в складних умовах. Важливим засобом збереження та зміцнення позицій закладів вищої освіти (ЗВО) в системі вищої освіти країни є здійснення ними ефективної комунікаційної політики.

Однією з ключових проблем, яку необхідно розв'язувати в умовах кризових явищ в освітній сфері є результативне управління освітніми процесами на комунікаційних засадах. Кризові ситуації, такі як пандемія, економічна криза, війна або інші непередбачувані події, серйозно позначаються на освітній галузі та вимагають інтенсивної й ефективної реакції з боку освітнього менеджменту. В умовах кризових явищ може постати проблема убезпечення учасників освітнього процесу, збалансованого використання фінансових ресурсів і підтримки здорового психологічного клімату в закладі освіти. За таких умов зростає роль комунікаційних процесів в закладі освіти.

У зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, вторгненням її збройних сил, а також окупацією частини України організація денної форми навчання залежно від ситуації в кожному населеному пункті має досить високі ризики для життя та здоров'я учасників навчально-виховного процесу. В умовах воєнного стану чи кризових явищ особливого значення

набуває освітній і комунікаційний менеджмент, з-за якого засновники та керівники закладів освіти вживають усіх можливих заходів для організації навчання учасників освітнього процесу за дистанційною формою, що є максимально безпечною для життя і здоров'я в умовах воєнного стану чи кризових явищ, для виконання та забезпечення державних гарантій сприяння безпечному освітньому середовищу й організації освіти.

Загалом проблема реалізації освітнього менеджменту в умовах кризових явищ спричинена необхідністю управлінської підсистеми освітнього закладу забезпечити якість вітчизняної освіти на рівні європейських і світових освітніх стандартів. Освітній менеджмент в умовах кризових явищ набуває особливого значення, оскільки залежить від значної кількості чинників, серед яких компетентнісний управлінський апарат є одним з головних для забезпечення освітнього процесу в складних надзвичайних ситуаціях.

У зв'язку з цим є важливим дослідження освітнього і комунікаційного менеджменту в умовах кризових явищ, де ця проблематика стає все більш актуальною і необхідною в сучасних умовах, оскільки ефективний освітній менеджмент дає змогу забезпечити якісну підготовку здобувачів освіти та результативне використання ресурсів освітніх закладів.

Метою роботи є комплексне дослідження особливостей та можливостей організації комунікаційних процесів в закладі освіти в системі заходів щодо підвищення ефективності управлінської діяльності в ЗВО в сучасних умовах.

Досягнення поставленої мети визначило постановку та розв'язання таких наукових та практичних завдань:

- дослідити сутність та особливості комунікаційного простору закладу освіти в сучасних умовах;
- проаналізувати роль і значення освітнього менеджменту як інструмента управління комунікаціями в закладі освіти в умовах кризи;
- довести можливості та особливості реалізації комунікаційної політики закладу освіти для вирішення проблеми підвищення ефективності його діяльності;

– здійснити аналіз показників діяльності закладу освіти «Білоцерківський механіко-енергетичний фаховий коледж»;

– на основі проведеного аналізу запропонувати шляхи та можливості підвищення ефективності системи управління комунікаціями у закладі освіти «Білоцерківський механіко-енергетичний фаховий коледж».

Об'єктом дослідження є «Білоцерківський механіко-енергетичний фаховий коледж».

Предметом дослідження є механізми вдосконалення системи управління комунікаціями в закладі освіти в сучасних умовах.

Методи дослідження. Теоретичною базою дослідження є осмислення об'єктивних процесів, пов'язаних з використанням сучасних технологій управління закладом освіти, комунікаційного менеджменту та їх впливу на якість освіти у закладі та завдань повоєнного відновлення України. Головні висновки сформульовано на основі методів системного аналізу та наукової абстракції. Також використано методи аналізу і синтезу, індукції та дедукції.

Інформаційною основою роботи є законодавчі та нормативно-правові акти з питань фінансування освіти, статистичні матеріали Державного комітету статистики України, Національного банку України, енциклопедичні видання, монографічні дослідження та статті зарубіжних і вітчизняних авторів.

У дослідженні отримано нові обґрунтовані результати, які в сукупності вирішують важливе наукове завдання оптимізації системи управління комунікаціями в закладі освіти в сучасних умовах.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці конкретних рекомендацій щодо шляхів підвищення ефективності управлінської діяльності у закладі освіти на засадах комунікаційного менеджменту

РОЗДІЛ 1

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ БІЗНЕС-КОМУНІКАЦІЙ У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

1.1 Загальна характеристика комунікаційного простору закладу освіти в сучасних умовах

У дослідженнях вітчизняних науковців комунікаційний простір визначається як середовище, де відбувається обмін інформацією за допомогою відповідних інструментів [1]. Це система численних комунікативних зв'язків, що виникають між різними агентами комунікації (окремі учасники, групи учасників, організації та агенції) [1]. Ефективне функціонування комунікаційного простору в освітньому закладі сприяє збалансуванню інформаційних потоків і впливає на прийняття рішень в освітньому процесі, забезпечуючи можливість контролювати їх виконання [10]. Згідно з аналізом зарубіжних джерел, комунікаційний простір розглядається як сукупність каналів комунікації [23], середовище для передачі інформації, пов'язаної з освітнім процесом [15], і система, що забезпечує функціонування освітнього процесу [24]. Детальний аналіз поняття «комунікаційний простір закладу освіти» в дослідженнях зарубіжних вчених представлений у таблиці 1.1.

Дослідимо функціонування комунікаційного простору закладу освіти. Згідно з деякими дослідженнями, цей простір реалізується на чотирьох рівнях [1]. На першому рівні відбувається спілкування між учасниками освітнього процесу з метою передачі знань. Другий рівень забезпечує організацію освітнього процесу. Третій рівень спрямований на визначення цілей та змісту освітнього процесу, а також на реалізацію заходів щодо вдосконалення організації діяльності закладу освіти. Четвертий рівень включає формування та реалізацію державної політики у сфері освіти і науки, науково-технічної діяльності, інноваційної діяльності, а також здійснення державного нагляду (контролю) за діяльністю закладу освіти.

Таблиця 1.1 Означення поняття «комунікаційний простір закладу освіти»
(на основі досліджень зарубіжних вчених)

Визначення поняття «комунікаційний простір закладу освіти»	Дослідники
Сукупність комунікаційних каналів, які забезпечують передачу даних та надають доступ учасникам освітнього процесу до навчальної інформації	А. бід Галеєм, М. Джаваїд, М. Квадрі, Р. Суман [23]
Простір, де здійснюється передача інформації, пов'язаної з освітнім процесом; Система, яка об'єднує елементи освітнього процесу	К. Окойє, Г. Гусейн, А. Аррона-Палсіос, Г. Нагун-Квінтеро, Л. Пена Ортега, А. Лопес Санчес, Е. Ортіз [15]
Середовище для обміну інформацією, знаннями та даними для зручного досягнення педагогічної інтенції	М. Алавамлех, Л. Ал-Твайт, Г. Ал-Сагт [11]
Середовище для вдосконалення участі суб'єктів навчання в освітньому процесі	Г. Сантос, Дж. Баріста, Р. Маркес [22]
Система, що забезпечує функціонування освітнього процесу та дає можливість оцінити його якість	З. Жанг [24]
Середовище для співпраці учасників освітнього процесу, в тому числі з використанням ІКТ, та для отримання й засвоєння нових знань	Л. Бергум Йохансон, Т. Лемінг, Б-Г. Йоганнессен, Т. Солгауг [13]
Платформа для взаємодії учасників освітнього процесу; Система, що трансформує освітнє середовище відповідно до актуальних моделей	А. Рахмаваті, Ф. Суджоно [21]
Процес спілкування у сфері освіти, який характеризується специфічним змістом, учасниками, складністю взаємодії, інструментами здійснення комунікації, і може відбуватися також за допомогою цифрових технологій	А. Манеа [18]

На рис. 1.1 представлено чотирирівневу структуру комунікаційного простору закладу освіти. Комунікація в освітньому закладі забезпечує рух інформації, пов'язаної з освітнім процесом, і здійснюється як в усній, так і в письмовій формах (за допомогою документації). Останнім часом вона також реалізується у цифровій формі завдяки поширенню використання ІКТ. Інтенсифікація цифровізації та створення цифрового освітнього середовища сприяє зміні професійного дискурсу в межах освітнього процесу [2; 3; 18]. Реалізація освітнього процесу в умовах цифровізації та перехід до безконтактної взаємодії сприяють трансформації комунікативного простору закладу освіти в студент-центристську інтерактивну цифрову (віртуальну)

систему [15]. Ці перетворення забезпечують використання сучасних ІКТ для автоматизації інформаційних потоків у сфері освіти та оптимізації процесів управління в межах закладу освіти [9]. У результаті змінюються характеристики комунікаційного простору, адаптуючи його до сучасних умов та вимог освітнього процесу.

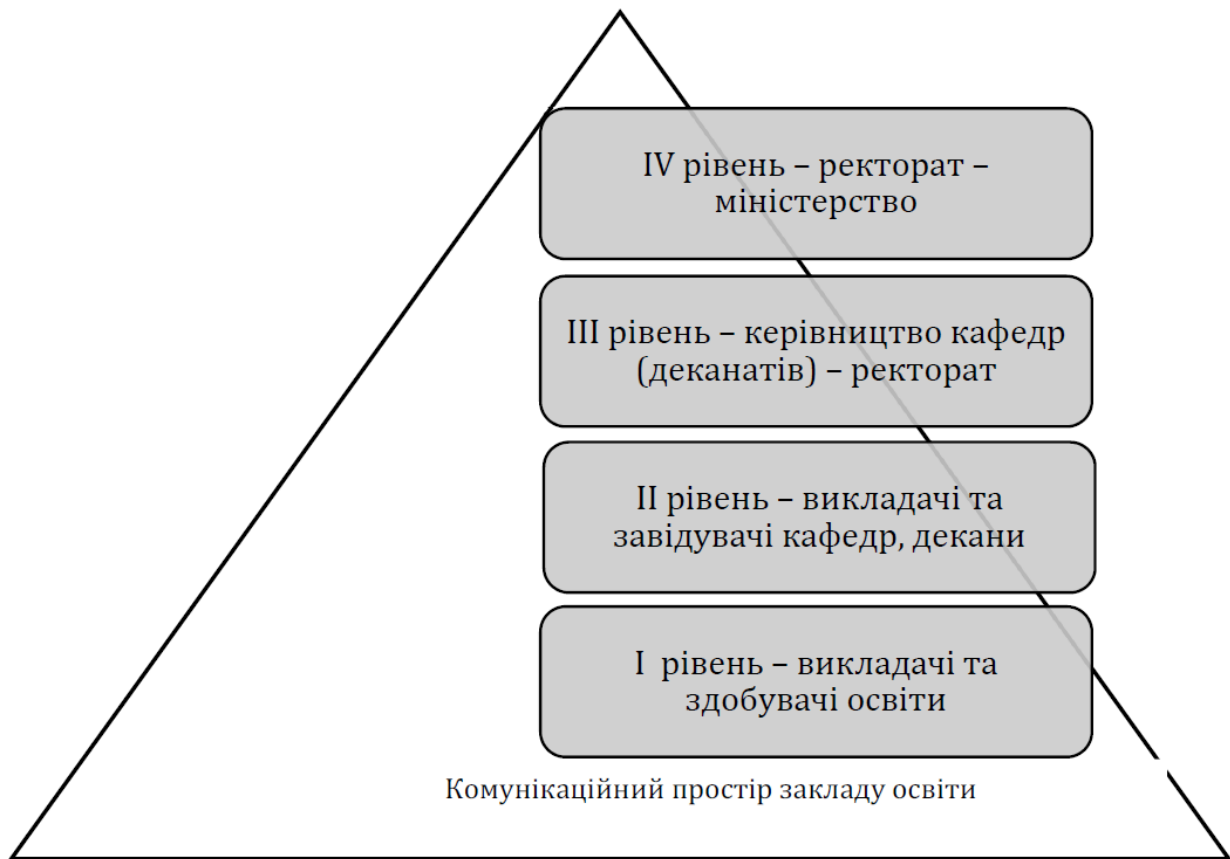

Рис. 1.1 Структура комунікаційного простору закладу освіти.

На основі аналізу наукової літератури [23] можна зробити висновок, що комунікаційний простір закладу освіти, який функціонує в умовах цифровізації, має такі характеристики, що визначають професійне спілкування учасників освітнього процесу: доступність; підвищення мотивації до здійснення діяльності; можливість контролю освітнього процесу та забезпечення зворотного зв'язку між учасниками; орієнтація на підвищення якості та ефективності освітнього процесу; інноваційність; інтерактивність; гнучкість і швидкість обміну інформацією; економічність освітнього процесу; сприяння подоланню комунікативних бар'єрів.

На рис. 1.2 представлено характеристики комунікаційного простору закладу освіти в умовах цифровізації освітнього процесу.

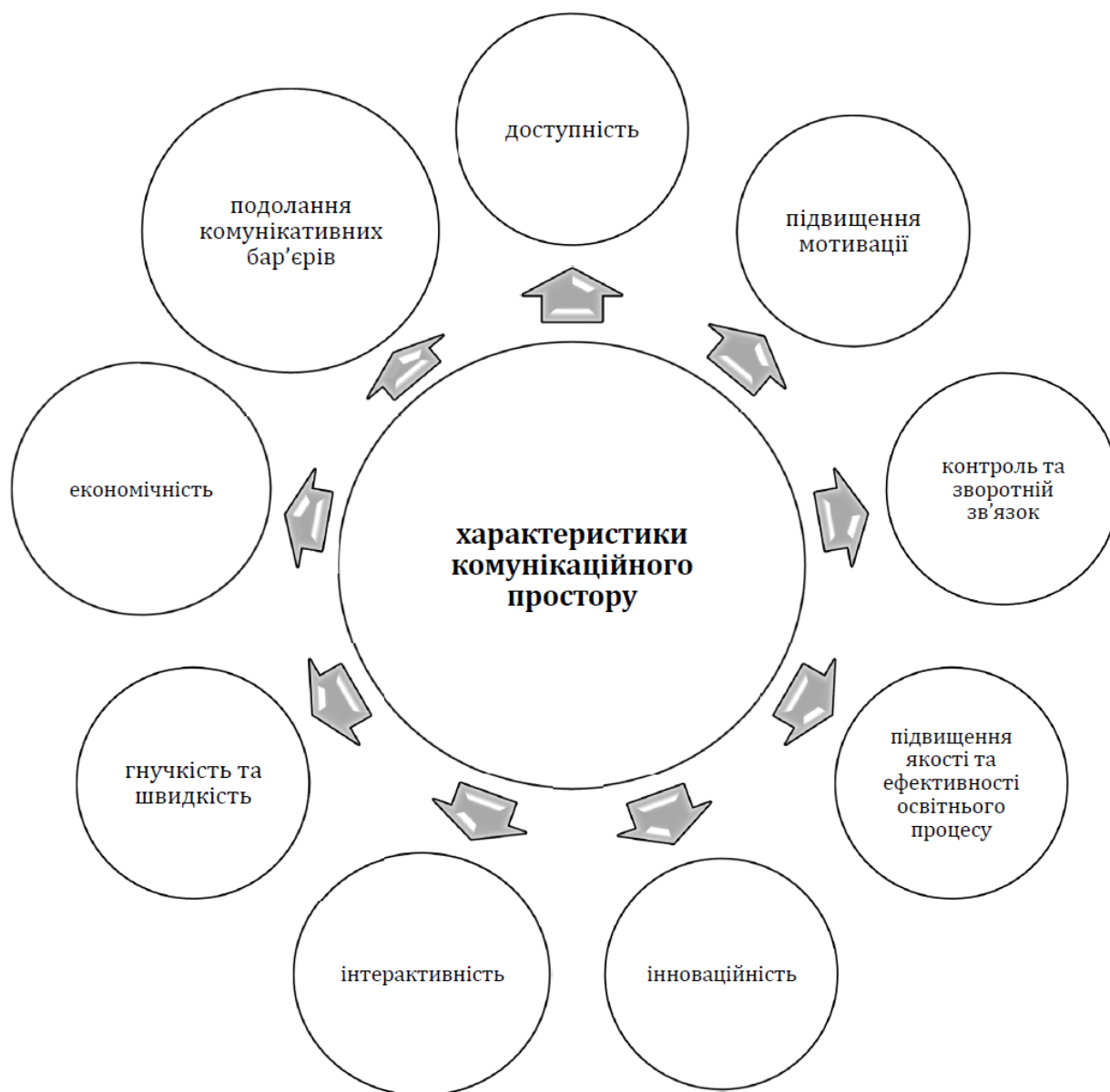

Рис. 1.2. Характеристики комунікаційного простору закладу освіти в умовах цифровізації освітнього процесу

Трансформація комунікаційного простору в умовах цифровізації освітнього процесу змінює професійне спілкування учасників у межах закладу освіти на всіх рівнях [20]. За словами А. Манеа [18], сучасне професійне спілкування є результатом адаптації освітнього процесу до нових умов, що характеризується неперервністю навчання, відсутністю географічних кордонів,

використанням цифрових інструментів, великими обсягами інформації та самостійною комунікативною діяльністю учасників.

Професійне спілкування в умовах цифровізації освітнього процесу зазнає значних змін, що стосуються форм отримання та передачі знань, змісту навчання, методики викладання дисциплін у межах освітньої програми, організації освітньої діяльності, отримання зворотного зв'язку, а також зовнішньої та внутрішньої комунікації в закладі освіти [20].

Ефективність професійного спілкування залежить від готовності його учасників до комунікативної взаємодії [18]. В умовах цифровізації освітнього процесу до учасників професійного спілкування висуваються нові вимоги, від яких залежить успіх взаємодії та позитивний обмін інформацією. Аналіз наукової літератури показав, що учасники професійного спілкування в межах закладу освіти повинні володіти певними навичками, які можна розділити на п'ять груп:

Розробка та прийняття рішень

Навички дослідницької діяльності

Комунікативні навички

Організаційні навички та навички планування

Цифрові навички

Детальніше проаналізуємо кожен з цих груп [12; 13; 17; 18; 19].

Розробка та прийняття рішень включають наступні навички:

Готовність використовувати інноваційні ідеї та підходи.

Вміння працювати з джерелами інформації та здійснювати їх відбір.

Вміння робити аналітичні висновки та приймати рішення на їх основі.

Здатність до всебічного аналізу проблеми.

Вміння передбачати майбутній результат.

Вміння аналізувати освітні тенденції, соціальні, економічні та політичні умови.

Застосування результатів аналізу для прийняття рішень.

Розуміння завдань системи освіти в контексті її цифровізації.

Навички дослідницької діяльності охоплюють ряд важливих аспектів, включаючи визначення цілей, планування, розвиток критичного мислення, здатність до швидкого навчання і самоосвіти, когнітивні здібності та гнучкість, використання програмного забезпечення для досліджень, готовність до постійного самовдосконалення, творче мислення і здатність до вивчення на практиці.

Комунікативні навички вимагають від учасників освітнього процесу ряду вмінь і знань. Серед них вміння ефективно висловлювати думки як усно, так і письмово, навички успішної презентації інформації, знання мови та вміння правильно її застосовувати у комунікативних ситуаціях. Також важливо мати вміння переконувати і уникати логічних помилок, адаптуватися до різних культурних контекстів, розуміти та адекватно інтерпретувати різноманітну документацію. Навички міжкультурної комунікації, здатність швидко освоювати нові ідеї та умови, а також самостійне навчання, готовність до цифрового спілкування та уміння використовувати інформаційно-комунікаційні технології — це також важливі аспекти. Важливо також розуміти та приймати нові стратегії комунікації, у тому числі ті, що пов'язані з цифровими засобами, і вміти їх використовувати в практичних ситуаціях.

Організаційні навички та навички планування охоплюють різноманітні аспекти діяльності, включаючи:

Вміння ефективно планувати та організовувати роботу.

Навички правильного оформлення документації.

Робота в команді та співпраця з іншими.

Готовність до адаптації та ініціативність.

Розвиток креативних підходів та мотивація до завдань.

Відчуття відповідальності та лідерські якості.

Продуктивність та ефективне використання часу.

Навички делегування обов'язків та координація роботи в команді.

Вміння взаємодіяти з різними учасниками комунікації та використовувати їхні сильні сторони.

Спроможність чітко визначати цілі проєкту або діяльності.

Розуміння соціальних та міжкультурних відмінностей та їх використання для досягнення успішних результатів.

Готовність внести свій внесок у розвиток та функціонування команди.

Цифрові навички учасників освітнього процесу стосуються вміння використовувати електронні інструменти та онлайн-сервіси для професійної діяльності, технологічної готовності, інформаційної грамотності, медіаграмотності, допитливості, уважності, відкритості до співпраці, аналітичного мислення.

Крім того, окремі дослідники вказують на те, що учасники професійного спілкування, що відбувається в умовах цифровізації освітнього процесу, виконують одночасно різні ролі. Серед цих ролей можна виділити учня, лідера, громадянина, проєктувальника, фасилітатора та аналітика [17].

На схемі на рисунку 1.3 зображено поділ цих функцій учасника професійного спілкування в умовах цифровізації освітнього процесу.

Отже, на підставі світового досвіду можна сформулювати рекомендації щодо розвитку професійного спілкування в умовах цифровізації освітнього процесу:

Проведення цифрових трансформацій та організаційно-педагогічна модернізація освітнього простору.

Створення цифрового освітнього простору у закладі освіти.

Використання цифрових інструментів та платформ для організації адміністративної діяльності.

Забезпечення ефективного використання ІКТ у навчальному процесі та управлінні.

Розробка методик використання ІКТ у навчальному процесі.

Впровадження інноваційних технологій навчання.

Формування та розвиток цифрових та комунікативних навичок учасників освітнього процесу.

Учень	• готовність вдосконалювати свої знання; • навички професійного вдосконалення; • навички самонавчання та готовність до підвищення кваліфікації.
Лідер	• вміння заохочувати членів команди до успішної діяльності; • вміння підвищувати ефективність команди; • навички розробки та прийняття рішень.
Член команди	• вміння працювати з іншими учасниками; • готовність до спільної діяльності; • готовність розділити відповідальність за спільну діяльність.
Громадянин	• вміння позитивно та відповідально взаємодіяти в цифровому комунікаційному просторі; • знання особливостей комунікативної взаємодії в умовах цифровізації.
Проектувальник	• вміння створювати інноваційні проекти, в тому числі з використання цифрових інструментів.
Фасилітатор	• вміння підтримати досягнення команди; • вміння заохочувати до діяльності; • комунікативні навички.
Аналітик	• вміння аналізувати інформацію об'єктивно; • вміння оцінювати цілі; • вміння прогнозувати майбутній результат.

Рис. 1.3. Функції учасника професійного спілкування, яке відбувається в умовах цифровізації освітнього процесу

Підвищення ефективності використання цифрових інструментів у навчанні.

Адаптація змісту навчання до умов цифровізації освіти.

Здійснення порівняльних педагогічних досліджень для впровадження кращих практик розвитку професійного спілкування.

Організація практичного навчання для засвоєння навичок.

Встановлення міждисциплінарних зв'язків.

Формування системи забезпечення якості освіти за допомогою цифрових інструментів.

Створення позитивної взаємодії учасників освітнього процесу в цифровому середовищі.

Забезпечення цифрової безпеки та використання ліцензійного обладнання.

Постійне підвищення кваліфікації викладачів у сфері інформаційної грамотності та ІКТ компетентності.

Формування етики та культури цифрового спілкування.

Підтримка закладу освіти та учасників у пристосуванні до нових умов.

Покращення матеріально-технічного забезпечення закладу освіти.

1.2 Освітній менеджмент як інструмент управління комунікаціями в закладі освіти в умовах кризи

В умовах кризових явищ в освітній сфері результативне управління освітніми процесами стає однією з найважливіших проблем, яку необхідно вирішувати. Такі кризові ситуації, як пандемія, економічна нестабільність, війна або інші неочікувані події, серйозно впливають на освітню галузь і потребують швидкої та ефективної реакції з боку освітнього менеджменту.

У кризових умовах можуть виникати проблеми, такі як:

Забезпечення безпеки учасників освітнього процесу.

Збалансоване використання фінансових ресурсів для забезпечення неперервності навчання та функціонування освітніх закладів.

Підтримка психологічного благополуччя та забезпечення здорового психологічного клімату в освітньому закладі.

Для ефективного управління кризовими ситуаціями в освітній сфері необхідно розвивати такі напрямки діяльності:

Розробка і впровадження планів та стратегій кризового управління, які враховують можливі ризики та шляхи їх подолання.

Підготовка освітнього персоналу до ефективної реакції на кризові ситуації, включаючи навчання заходам безпеки та психологічної підтримки.

Забезпечення доступу до необхідних ресурсів та технологій для організації дистанційного навчання та комунікації.

Створення механізмів моніторингу та оцінки ситуації для оперативного прийняття рішень.

Розвиток партнерських відносин із громадськістю, органами влади та іншими зацікавленими сторонами для спільного вирішення проблем.

Впровадження програм з психологічної підтримки для учасників освітнього процесу під час кризових ситуацій.

Ці заходи спрямовані на забезпечення стабільності та продуктивності освітнього процесу навіть у непередбачуваних умовах.

У зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України та вторгненням її збройних сил, а також окупацією частини її території, організація навчального процесу у денній формі стає надзвичайно ризикованою для життя та здоров'я учасників освітнього процесу. У таких умовах особливо важливим стає освітній менеджмент, який вимагає від засновників та керівників освітніх закладів прийняття всіх можливих заходів для забезпечення безпеки учасників навчального процесу.

Організація навчання учнів за дистанційною формою стає найбільш безпечним варіантом в умовах воєнного стану чи кризових ситуацій. Це дозволяє забезпечити дотримання державних гарантій щодо створення безпечного освітнього середовища та забезпечення доступу до освіти для всіх учасників навчального процесу. Засновники та керівники освітніх закладів зобов'язані забезпечити необхідні технічні та організаційні умови для проведення навчання дистанційно, а також забезпечити психологічну підтримку для учасників освітнього процесу в умовах стресу та нестабільності.

Ці заходи спрямовані на забезпечення безпеки та здоров'я учасників освітнього процесу під час воєнного стану та інших кризових ситуацій, а також на збереження можливостей отримання освіти для всіх громадян незалежно від обставин.

Проблема реалізації освітнього менеджменту в умовах кризових явищ виникає з потреби управлінської системи освітнього закладу забезпечити якість освіти на рівні європейських і світових стандартів. У таких умовах освітній менеджмент стає ключовим, оскільки його успішне функціонування залежить від багатьох факторів, зокрема від компетентності управлінського персоналу, який відіграє важливу роль у забезпеченні освітнього процесу в складних ситуаціях.

Освітній менеджмент в умовах кризових явищ має особливе значення, оскільки потребує уваги до багатьох аспектів, таких як реагування на непередбачені обставини, ефективне використання ресурсів та забезпечення якості навчання. Тому дослідження освітнього менеджменту в умовах кризових явищ стає все більш актуальним та необхідним, оскільки ефективне управління в цих умовах може забезпечити якісну підготовку учнів і оптимальне використання ресурсів освітніх закладів.

Враховуючи ці аспекти, дослідження в області освітнього менеджменту в умовах кризових ситуацій визначається як пріоритетне, оскільки від його результатів залежить успішність освітнього процесу та досягнення поставлених цілей.

Освітня криза 2020 року стала викликом для всіх учасників освітнього процесу, незалежно від їхнього статусу – вчителів, студентів чи урядових структур. Першим кроком у відповідь на цю кризу стало створення ряду онлайн-платформ для навчання в умовах карантину, які розроблялися урядами країн всього світу. Помічник генерального директора ЮНЕСКО з питань освіти описав Женевський глобальний центр ЕіЕ як інноваційну платформу, яка відповідає потребам сучасного світу. Вона має об'єднувати політичний та інституційний вплив для збільшення фінансування освіти й справедливого розподілу ресурсів.

Женевський глобальний центр ЕіЕ прагне діяти як каталізатор довгострокових фінансових і політичних зобов'язань, спрямованих на визнання найбільш вразливих здобувачів освіти та розробку інноваційних рішень для

сприяння інклюзії в освіті. Він має на меті сприяти розвитку освітньої системи, щоб кожен мав можливість отримати якісну освіту, незалежно від свого соціального статусу чи географічного положення.

ЮНЕСКО рішуче підтримує цю ініціативу як важливий крок до реалізації Рамкової програми дій «Освіта 2030». Ця програма визначає необхідність розвитку національних систем освіти, які будуть більш гнучкими та стійкими до різноманітних кризових ситуацій, таких як стихійні лиха, військові та інші конфлікти, масові та соціальні заворушення, а також пандемічні та посткризові ситуації. Це вельми важливо для забезпечення безперервності освіти в умовах надзвичайних обставин та для забезпечення доступу до якісної освіти для всіх незалежно від ситуації в країні чи регіоні.

Військова агресія Російської Федерації проти України призвела до значної чисельності біженців, які шукають притулок в Європейському Союзі, та переселенців, які залишили свої домівки у межах країни. Ця війна спричинила зміни у всіх аспектах освітньої сфери, включаючи організацію освітнього процесу, дистанційну роботу, фізичну безпеку здобувачів освіти, кадрову політику та інше. Управлінська підсистема освітніх закладів стає важливим чинником для забезпечення їхнього повноцінного функціонування в умовах кризи.

Організаційно-управлінські принципи освітнього менеджменту відчували найсильніші зміни. Керівництво освітніми закладами, органи виконавчої влади, військові командування, військово-цивільні адміністрації та органи місцевого самоврядування несуть повну відповідальність за забезпечення державних гарантій у формуванні безпечного освітнього середовища та організацію відповідного освітнього процесу для здобуття якісної освіти в умовах кризи.

Освітній менеджмент перетворюється на антикризове управління, яке передбачає постійне моніторинг, ідентифікацію та локалізацію проблемних ситуацій у освітньому середовищі закладу освіти, запобігання кризовим ситуаціям і вміння визначати необхідні ресурси для стабілізації діяльності педагогічного колективу.

Оскільки освітній менеджмент спрямований на забезпечення якісної освіти та ефективне використання ресурсів, його головною метою є створення оптимальних умов для навчання та розвитку учнів, підвищення якості освіти та ефективного вирішення проблем, що виникають у навчальному процесі. Таблиця 1.2 наводить основні етапи проведення освітнього менеджменту в умовах кризових ситуацій.

На кожному з цих етапів важливо враховувати потреби та інтереси всіх зацікавлених сторін, таких як учні, викладачі, адміністративний персонал та батьки. Забезпечення ефективної взаємодії та співпраці між усіма стейкхолдерами є ключовим для досягнення спільних цілей навчального закладу та забезпечення якісного навчального процесу.

Таблиця 1.2 Основні етапи проведення освітнього менеджменту в умовах кризових явищ

Етап	Опис
1	2
Аналіз потреб	Оцінка потреб здобувачів освіти, викладачів та інших стейкхолдерів освітнього закладу в умовах кризових явищ.
Стратегічне планування	Формування місії, яка відображає спільні цінності колективу, візії, яка визначає напрям руху освітньої установи до подолання проблем, цілей, які конкретизують мету та завдання у зменшенні ризиків у розвитку освітньої установи, та стратегій розвитку освітнього закладу в умовах кризових явищ.
Організація та координація	Контроль, організація та координація всіх процесів в освітньому закладі в умовах кризових явищ.
Моніторинг та оцінка	Оцінка ефективності діяльності освітнього закладу та організації освітнього процесу в цілому (дистанційна робота та її супровід, навчально-методичний супровід освітнього процесу, тривалість занять, методи оцінювання здобувачів освіти тощо); функціональна ефективність викладацького складу (готовність якісно реалізувати освітню діяльність у кризових умовах); фізична безпека суб'єктів освітнього процесу (безпечне освітнє середовище); наявність ефективної психологічної підтримки (мотиваційний чинник) в освітньому закладі.

1	2
Удосконалення	Розробка та впровадження нових методів і підходів для покращення якості освітнього процесу.
Організаційна структура та управління персоналом	Визначення структури освітньої установи, визначення функцій та обов'язків керівництва, розробка правил і процедур менеджменту, визначення потреб у персоналі, відбір, навчання та розвиток педагогічного складу.
Фінансове управління	Планування та контроль бюджету, зниження витрат, раціоналізація фінансових процесів, розробка і виконання фінансових стратегій, залучення фінансування та збільшення інвестицій в освіту.
Маркетингове управління	Аналіз освітнього ринку, розробка маркетингових стратегій, реклам і просування освітньої установи за допомогою залучення здобувачів освіти, випускників і партнерів освітньої установи для збільшення кількості абітурієнтів.
Академічне управління	Визначення та розвиток академічних стандартів, академічних програм, критеріїв відбору здобувачів освіти тощо.
Інфраструктурне управління	Планування та управління інфраструктурою освітньої установи, забезпечення безпеки, розробка та виконання технічних стратегій, підтримка технічного обладнання та програмного забезпечення тощо.

В умовах війни та кризових явищ освітній менеджмент набуває специфічних рис, оскільки кризова ситуація може серйозно позначитися на освітньому процесі та управлінні освітніми закладами. У таблиці 1.3 наведено основні особливості проведення освітнього менеджменту в умовах війни чи кризових явищах.

Таблиця 1.3 Особливості проведення освітнього менеджменту в умовах війни чи кризових явищ

Роль освітнього менеджменту	Умови війни в Україні	Кризові явища в Україні
1	2	3
Гарантування безпеки освітнього процесу	Захист будівель та інфраструктури освітніх закладів у зонах військових дій, а також убезпечення здобувачів освіти, викладачів й інших працівників освітніх закладів від військових конфліктів, атак тощо.	Гарантування безпеки освітнього процесу під час катастроф, епідемій та інших кризових явищ.

1	2	3
Управління змінами в освітньому процесі	Гнучке планування та проведення освітнього процесу в умовах війни, кризових явищ, пандемії та повітряних тривог, зменшення кількості занять, зміни в розкладі, перенесення занять на інші дні тижня тощо. Адаптація освітніх закладів до забезпечення освітнього процесу.	
Забезпечення освітнього процесу	Забезпечення доступу до необхідних навчальних матеріалів та обладнання, забезпечення стабільності фінансування освітніх закладів під час війни, економічних криз тощо.	
Розвиток стратегій забезпечення освіти	Розробка стратегій і планів дій для забезпечення якісного освітнього процесу в умовах війни, економічних криз та інших кризових явищ.	
Забезпечення безперервності освітнього процесу	Проведення освітнього процесу на дистанційних платформах, забезпечення стабільної роботи інтернет-зв'язку, електропостачання та технічного обладнання.	Забезпечення безперервності освітнього процесу під час пандемії, природних катастроф, техногенних аварій тощо.
Фінансове планування та управління бюджетом	Розробка бюджетних планів для забезпечення фінансової стабільності закладів в умовах війни, пошук додаткових джерел фінансування.	Управління бюджетом для забезпечення фінансової стабільності під час економічних криз та інших кризових явищ.
Комунікація зі студентами, викладачами та громадськістю	Підтримка співпраці та взаємодії зі здобувачами освіти, викладачами та громадськістю в умовах війни, проведення інформаційної та психологічної роботи.	Комунікація зі здобувачами освіти, викладачами та громадськістю для забезпечення взаєморозуміння та підтримки у складних кризових ситуаціях.
Розвиток нових форм і методів навчання	Розробка та імплементація нових форм і методів навчання, застосування диференційованих інноваційних технологій для забезпечення ефективності освітнього процесу в умовах війни чи кризових явищ.	
Забезпечення психологічної підтримки	Підтримка психологічного благополуччя здобувачів освіти, викладачів та інших працівників освітніх установ, оскільки війна та інші кризові явища можуть призвести до збільшення рівня стресу й тривоги у людей, що працюють або навчаються в освітніх закладах.	

Так, таблиця 1.3 надає огляд різноманітних аспектів ролі освітнього менеджменту в умовах війни та кризових явищ в Україні. Ці аспекти відображають потреби і вимоги до освітніх установ і менеджерів, включаючи забезпечення безперервності та ефективності освітнього процесу, збереження стабільності фінансування, налагодження ефективної комунікації з усіма зацікавленими сторонами, а також розвиток новаторських методів та інструментів для забезпечення навчання під час кризових умов.

Так, на перший план виступає потреба Міністерства освіти і науки України в розробці та впровадженні практичних рекомендацій з організації освітнього процесу в умовах війни чи кризових ситуацій. Це передбачає не лише використання електронних та інноваційних технологій для навчання, а й для управління освітніми процесами, забезпечення електронного документообороту та координації дій між усіма учасниками. Такий підхід допомагає забезпечити безперебійність освітнього процесу та ефективну комунікацію під час кризових ситуацій.

В умовах війни чи інших кризових ситуацій важливо використовувати інноваційні технології для забезпечення безперервності освітнього процесу. Це може включати в себе використання дистанційних платформ для навчання, забезпечення стабільної роботи інтернет-зв'язку та електропостачання, а також використання спеціального технічного обладнання для проведення занять. Такі заходи допомагають забезпечити доступ до освіти навіть в умовах складних кризових обставин (рис. 1.3).

Цифрова трансформація у сфері освіти може виявитися ключовим кроком у вирішенні проблем, з якими стикаються освітні заклади в умовах пандемії чи воєнного стану. Запровадження цифрових технологій та відмова від паперових документів можуть покращити ефективність організаційних процесів і забезпечити безперервність освітнього процесу навіть у складних умовах.

Проте, для успішної реалізації цієї стратегії необхідне відповідне фінансування та підтримка з боку держави. Крім того, важливо проводити відповідну підготовку персоналу і забезпечити їх інформаційною та технічною компетентністю для роботи з цифровими інструментами.

Цифрова трансформація може допомогти зробити освітній процес більш гнучким, ефективним та доступним у будь-яких умовах, але її успішна реалізація вимагає комплексного підходу та зусиль з боку всіх зацікавлених сторін.

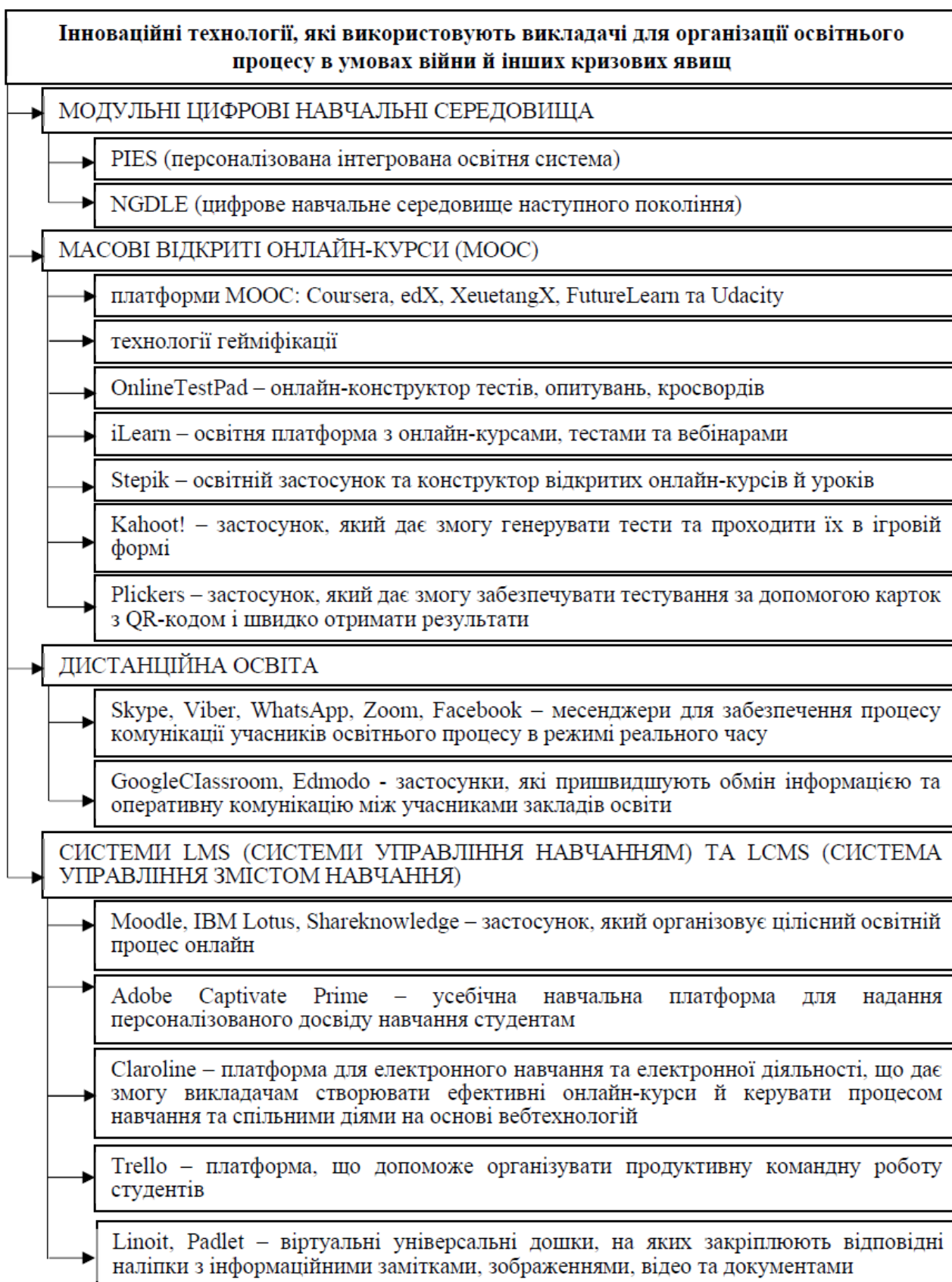

Рис. 1.3 Інноваційні технології, які використовують викладачі для організації освітнього процесу в умовах війни, пандемії чи інших кризових явищ.

Отже, у результаті повномасштабного вторгнення Росії в Україну визначено гостру потребу у використанні нових підходів освітнього менеджменту для забезпечення безперервного та безперебійного освітнього процесу.

1.3 Особливості комунікаційної політики закладу освіти

Комунікаційна політика ЗВО - це стратегічно спланована система взаємодії з різними зацікавленими сторонами, яка спрямована на підтримку та зміцнення іміджу та репутації закладу, а також на підвищення його привабливості для студентів, викладачів, спонсорів, потенційних партнерів та інших зацікавлених груп.

Основні складові комунікаційної політики вищих навчальних закладів включають:

Внутрішня комунікація: взаємодія між адміністрацією, викладачами, студентами та іншими співробітниками закладу для забезпечення ефективної роботи та сприяння розвитку закладу.

Зовнішня комунікація: взаємодія з громадськістю, засобами масової інформації, потенційними студентами, випускниками, роботодавцями, державними установами та іншими зацікавленими сторонами з метою підвищення відомості про заклад, його досягнення та переваги.

Маркетингова комунікація: використання маркетингових стратегій та інструментів для просування освітніх послуг, привертання уваги майбутніх студентів, підвищення популярності закладу та збільшення конкурентоспроможності.

Кризова комунікація: розробка планів та стратегій реагування на кризові ситуації, забезпечення чіткої та ефективної комунікації з громадськістю та іншими зацікавленими сторонами в разі виникнення проблем.

Інтернаціоналізація комунікацій: встановлення та підтримка міжнародних партнерств, розробка комунікаційних стратегій для приваблення міжнародних студентів та викладачів, розширення міжнародного впливу та присутності закладу.

Комунікаційна політика вищих навчальних закладів відіграє важливу роль у формуванні іміджу та успіху закладу, тому її розробка та впровадження вимагає системного та цілеспрямованого підходу.

Метою цієї політики є забезпечення стійкого функціонування та сталого розвитку вищого навчального закладу через здобуття вагомих переваг на конкурентному ринку освітніх послуг.

Комунікаційна політика вищих навчальних закладів включає в себе різноманітні комунікаційні заходи, які спрямовані на створення та управління інформаційними потоками для цільової аудиторії. Ці заходи можуть включати:

Інформаційні кампанії та просування: рекламні матеріали, брошури, веб-сайти, соціальні медіа та інші канали, які допомагають розповісти про освітні послуги, акцентувати увагу на перевагах та можливостях, які пропонує заклад.

Відносини з громадськістю: взаємодія з представниками ЗМІ, організація прес-конференцій, інтерв'ю з керівництвом та фахівцями, що сприяє підвищенню обізнаності та позитивному іміджу.

Внутрішня комунікація: регулярні зустрічі, інформаційні бюлетені, електронні розсилки та інші інструменти для спілкування зі співробітниками та студентами, сприяють зміцненню командного духу та взаєморозумінню.

Організація подій та заходів: конференції, семінари, відкриті дні, які сприяють взаємодії з потенційними студентами, батьками, випускниками, роботодавцями та іншими зацікавленими сторонами.

Онлайн-комунікація: вебінари, відео-презентації, онлайн-консультації, які надають можливість взаємодії та отримання інформації в режимі реального часу.

Ці заходи сприяють формуванню позитивного сприйняття вищого навчального закладу серед різних зацікавлених груп, а також сприяють зміцненню його позицій на освітньому ринку.

Ці цілі чітко відображають стратегічний підхід до управління комунікаціями вищого навчального закладу. Дозвольте розглянути деякі ключові аспекти кожної з них:

Формування образу та іміджу: Це спрощує процес привертання якісних студентів, талановитих викладачів і фахівців, а також підвищує привабливість закладу для потенційних фінансових спонсорів та донорів.

Покращення репутації: Оцінка якості освітніх послуг і наукових досягнень впливає на престиж та авторитет закладу в освітньому середовищі.

Залучення стейкхолдерів та підвищення попиту: Ефективна комунікація з потенційними студентами, їхніми батьками, випускниками, роботодавцями та іншими зацікавленими сторонами є ключем до забезпечення стабільного попиту на освітні послуги.

Встановлення довірчих відносин: Це дозволяє створити позитивну атмосферу взаєморозуміння та взаємодовіри між закладом та його спільнотою.

Інноваційні зміни в навчальному процесі: Комунікаційні стратегії можуть підтримувати інновації в освіті, сприяючи взаємодії та обміну ідеями між студентами та викладачами.

Антикризове регулювання: Комунікаційні стратегії можуть допомогти управляти кризовими ситуаціями, забезпечуючи ефективний обмін інформацією та підтримкою для стейкхолдерів.

Підвищення рівня безпеки: Комунікаційні канали можуть використовуватися для інформування та навчання студентів, персоналу та інших учасників спільноти щодо питань безпеки та екстрених ситуацій.

Стійкість та цілісність закладу: Комунікаційна політика допомагає забезпечити збереження цінностей та принципів закладу, що є основою його стійкості та емергентності.

Цілі комунікаційної політики вишів не лише відповідають головній меті функціонування системи вищої освіти, а й відображають її суть. Формування іміджу закладу є важливим аспектом цієї політики, оскільки це впливає на сприйняття закладу в суспільстві, а також на внутрішнє ставлення до нього. Імідж створюється за допомогою різних комунікаційних каналів та елементів брендингу, таких як дизайн і логотипи, і відображається в сприйнятті та асоціаціях, що виникають у масовій свідомості. Такий імідж може бути вирішальним у привабленні якісних студентів, талановитих викладачів і фахівців, а також в укладанні партнерських угод з потенційними фінансовими спонсорами та донорами.

Репутація вищого навчального закладу є наслідком іміджу, який відображає загальні оцінки та характеристики закладу з боку всіх зацікавлених сторін, таких як держава, суспільство, роботодавці та студенти. Ці оцінки і характеристики формуються через стратегічні комунікації та відображаються у засобах масової інформації, соціальних мережах та серед майбутніх абітурієнтів. У свою чергу, ці оцінки і характеристики можуть впливати на рішення студентів щодо вибору навчального закладу, а також на рішення роботодавців щодо співпраці з цим закладом. Тому формування позитивної репутації є важливим завданням для керівництва навчального закладу.

Репутація вишу - це результат довготривалого процесу, під час якого будується взаємодія, взаєморозуміння та довіра між навчальним закладом і суспільством. Вона визначається не лише самим закладом, а й його взаємодією зі студентами, викладачами, роботодавцями, державою та іншими зацікавленими сторонами. Репутація вишу має велике значення для всіх цих груп, оскільки вона впливає на їхнє ставлення до закладу, вибір студентів та підтримку соціальних та державних ініціатив. Таким чином, керівництво вишу повинно удосконалювати свою комунікаційну стратегію та активно

підтримувати позитивний імідж, щоб забезпечити успішну репутацію та подальший розвиток у всіх аспектах своєї діяльності.

Репутація вишу виступає як ключовий нефінансовий індикатор, який відображає сприйняття закладу суспільством і визначає його позиції на ринку освітніх послуг. Ця репутація є важливим активом, що впливає на капіталізацію закладу і може мати значний вплив на його майбутні можливості та розвиток.

Однак важливо зауважити, що репутація є досить мінливою, і її тривалість залежить від багатьох факторів, таких як якість надання освітніх послуг, ефективність управління, взаємодія зі стейкхолдерами та здатність адаптуватися до змін у суспільстві та ринкових умовах. Недоліки в цих аспектах можуть призвести до втрати репутації та втрати конкурентних переваг. Тому керівництво вишу повинно постійно працювати над підтримкою і підвищенням репутації, реагуючи на потреби і очікування суспільства та забезпечуючи високу якість освіти і послуг.

Цілеспрямованість дій та стратегічне планування є ключовими складовими успішного формування та підтримки репутації закладу. Це включає в себе не лише розробку чітких стратегій комунікації, але й активне впровадження інноваційних підходів та адаптивних методів, спрямованих на задоволення потреб та очікувань всіх стейкхолдерів.

Створення та підтримка ідентичності та культури комунікацій в закладі важливі для досягнення стійкої диференціації серед інших освітніх установ і формування унікального образу, який привертає увагу та залучає найкращих студентів та співробітників.

Крім того, ефективна комунікаційна політика має сприяти створенню позитивних асоціацій у споживачів, які переходять усвідомлення того, що саме цей заклад може забезпечити їм успішне майбутнє. Це може бути досягнуто через активну взаємодію зі студентами, співробітниками та іншими зацікавленими сторонами, підкріплену чіткими цілями та результативними діями, спрямованими на підвищення якості освіти та задоволення потреб учасників освітнього процесу.

Так, морально-етичні відносини визначають ключовий аспект середовища, в якому функціонує освітній заклад. Ці відносини формують основу для взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу і визначають етичні стандарти та цінності, які приймаються та дотримуються в цьому середовищі.

Репутація закладу є результатом взаємодії між цими морально-етичними відносинами та соціальним сприйняттям. Позитивна репутація відображається у високій оцінці соціальних установ та доброзичливому ставленні зацікавлених груп до закладу. Навпаки, негативна репутація може виникнути внаслідок неетичної поведінки, порушення моральних норм або недостатнього дотримання етичних стандартів.

Отже, репутація вишу є важливим елементом, що визначає сприйняття та ставлення до закладу в його соціальному середовищі. Дотримання моральних та етичних норм сприяє позитивному сприйняттю закладу та сприяє підтримці його репутації.

Так, зростання рейтингової оцінки наукових досягнень закладу вищої освіти в умовах євроінтеграції та глобалізації є критично важливим аспектом його успішної діяльності та конкурентоспроможності. Адаптація до швидко змінюючого соціально-економічного та інформаційно-політичного середовища вимагає від закладів вищої освіти активної наукової діяльності та розвитку інноваційно-інформаційного простору.

Сучасні виші повинні бути спроможні генерувати нові знання, розвивати інноваційні підходи та технології, які відповідають потребам сучасного суспільства та ринкових вимог. Для досягнення цієї мети важливо сприяти активному науковому дослідженню, співпраці з фахівцями з інформаційних та комунікаційних технологій, а також з підприємствами-працедавцями.

Співпраця з інформаційними та комунікаційними фахівцями дозволить вишам використовувати передові технології для підвищення якості навчання та досліджень, а також для підтримки ефективної комунікації зі студентами,

науковцями та іншими зацікавленими сторонами. Партнерство з підприємствами-працедавцями дозволить забезпечити практичний підхід до навчання та стажування студентів, а також сприятиме розробці інноваційних проектів та технологій, які відповідають потребам ринку праці.

Справді, співпраця між сектором освіти та реальним сектором економіки вимагає більш активного підходу, який базується не лише на наукових досягненнях, а й на ефективних комунікаціях та практичних результатах. Проведення наукових конференцій та публікації в наукових журналах, хоча і важливі для внутрішньої співпраці, не завжди забезпечують ефективну комунікацію з реальним сектором економіки.

Щоб забезпечити ефективну взаємодію між освітніми закладами та роботодавцями, важливо залучати студентів до наукових досліджень та практичних проектів, які мають реальний вплив на розвиток суспільства та економіки. Це може включати стажування студентів у компаніях, спільні наукові проекти та дослідження, а також публікацію результатів досліджень у формі практичних рекомендацій та технологічних інновацій.

Зокрема, активна комунікація та співпраця з роботодавцями дозволить ефективно підготувати студентів до вимог ринку праці та забезпечити їхнє успішне працевлаштування після завершення навчання. Такий підхід сприятиме зростанню рейтингу закладу вищої освіти та позитивному сприйняттю його випускників у суспільстві.

Так, реалізація цих цілей комунікаційної політики дійсно створює сприятливі умови для успішної діяльності вищого навчального закладу в сучасному ринковому просторі. Важливою складовою цього процесу є не лише збереження традиційних зв'язків з цільовою аудиторією, але й активний пошук потенційних комунікацій з іншими зацікавленими сторонами.

Пошук і співпраця з потенційними комунікаціями можуть включати залучення нових груп зацікавлених сторін, таких як роботодавці, громадські організації, місцеві громади тощо. Це дозволяє розширити сферу впливу

закладу та забезпечити більш широкий спектр послуг, які відповідають потребам сучасного ринку праці та суспільства в цілому.

При цьому важливо забезпечити ефективний обмін інформацією та взаємодію між всіма зацікавленими сторонами, що сприяє підвищенню рівня довіри та розуміння між ними. Такий підхід дозволяє вищому навчальному закладу бути більш гнучким і реагувати на зміни в суспільстві та ринкових умовах, забезпечуючи своє місце на ринку освітніх послуг.

Цільова аудиторія вищого навчального закладу включає різноманітні групи, що проявляють зацікавленість у вищій освіті та співпраці з ним. Ось деякі з цих груп (рис. 1.4):

Учні закладів середньої освіти, коледжів, технікумів: Ця група представляє потенційних абітурієнтів, які розглядають можливість продовження своєї освіти вищим навчальним закладом.

Батьки майбутніх абітурієнтів: Батьки можуть бути зацікавлені у виборі найкращої освітньої установи для своїх дітей та готові відвідати вищі навчальні заклади разом із своїми дітьми або впливати на їх вибір.

Власники бізнесу та очільники державних структур: Ці особи можуть бути зацікавлені в співпраці з вищим навчальним закладом для підвищення кваліфікації своїх співробітників або залучення випускників з вищою освітою.

Роботодавці: Вони шукають кваліфікованих працівників і можуть бути зацікавлені в співпраці з вищим навчальним закладом для залучення студентів на стажування або дуальну освіту.

Керівництво об'єднаних територіальних громад: Ці особи можуть бути зацікавлені в співпраці з вищим навчальним закладом для забезпечення потреб у кадрах у визначених сферах діяльності.

Особи, які проходять військову строкову підготовку: Вони можуть бути зацікавлені в отриманні вищої освіти після військової служби або для підвищення кваліфікації.

Співробітники підприємств, організацій: Вони можуть бути зацікавлені в програмах підвищення кваліфікації, які пропонує вищий навчальний заклад.

Потенційні абітурієнти з інших регіонів та сільської місцевості: Ці особи можуть бути зацікавлені в отриманні освіти вищого рівня та пошуку можливостей для цього у вищих навчальних закладах.

Рис. 1.4 Структура цільової аудиторії ЗНО

Такі стратегії можуть допомогти вищому навчальному закладу збільшити свою привабливість для потенційних абітурієнтів і, отже, збільшити попит на його освітні послуги. Збільшення базової кількості зацікавлених осіб може бути досягнуте за допомогою таких методів:

Альтернативний вибір предметів ЗНО: Надання абітурієнтам можливості вибирати предмети ЗНО з різних списків для різних спеціальностей може збільшити інтерес до конкретного вищого навчального закладу, якщо він пропонує альтернативні предмети, які можуть відповідати інтересам або сильним сторонам абітурієнтів.

Зарахування додаткових балів: Встановлення системи зарахування додаткових балів за певні успіхи або досягнення може стимулювати абітурієнтів вибирати конкретний вищий навчальний заклад, який пропонує

такі переваги. Це може бути, наприклад, додаткові бали за участь у наукових проектах, олімпіадах, конкурсах, соціальних проектах тощо.

Ці стратегії спрямовані на створення конкурентних переваг для вищого навчального закладу на ринку освітніх послуг та можуть збільшити його привабливість для абітурієнтів, що в свою чергу збільшить попит на його освітні послуги.

Точно, розширення кола цільової аудиторії може дійсно допомогти вищому навчальному закладу залучити більше студентів і, відповідно, збільшити попит на його освітні послуги. Це може бути досягнуто через ефективну комунікаційну політику, яка встановлює довірчі відносини з потенційними студентами та абітурієнтами.

Директ-маркетинг, описаний вами, є важливим інструментом у сучасній комунікаційній політиці вищих навчальних закладів. Цей підхід дозволяє встановлювати прямий зв'язок між закладом та потенційними студентами, що робить комунікацію більш персоналізованою та ефективною. Зокрема, він дозволяє вищому навчальному закладу зрозуміти потреби та очікування студентів, а також надати їм вичерпну інформацію про навчальні програми, можливості та переваги, що пропонуються.

Плідний діалог між вишем, потенційними абітурієнтами та студентами сприяє покращенню якості освітніх послуг, а також розвитку вищого навчального закладу як цілісної освітньої системи. Такий підхід сприяє побудові довірчих відносин із споживачами, що в свою чергу сприяє збереженню та підвищенню рівня довіри до вищого навчального закладу та його репутації на ринку освітніх послуг.

Сучасні вимоги до вищої освіти вимагають нових підходів до комунікації зі студентами в ході навчального процесу. Оскільки потреби ринку праці та вимоги до кваліфікації кадрів постійно змінюються, вищі навчальні заклади повинні активно адаптуватися до цих змін.

Індивідуалізація процесу навчання і застосування інноваційних комунікаційних технологій можуть значно покращити ефективність навчання

та сприяти успішному взаємодії між викладачами та студентами. Це може включати в себе використання інтерактивних методів навчання, відкрите обговорення питань та ідей, а також підтримку індивідуальних академічних і кар'єрних цілей студентів.

Зосередження на нових формах і підходах до взаємодії "студент - викладач" може стати ключовим чинником у покращенні якості освіти та підготовки майбутніх фахівців. Важливо забезпечити, щоб навчальний процес був стимулюючим, цікавим і мотивуючим для студентів, щоб вони отримували не лише знання, але й навички та навички, необхідні для успішної кар'єри в сучасному світі.

Взаємодія між студентом і педагогом грає ключову роль у формуванні особистості студента і його успіху в навчанні. Студент повинен усвідомлювати цінність самостійно отриманих знань і вміти їх осмислювати для розвитку власної особистості. Педагог же має виявити вмиле керівництво, щоб надихати студента на творчий пошук і розвиток, створюючи у нього позитивну мотивацію та заохочуючи до систематичного навчання.

Крім того, педагог повинен сприяти використанню сучасних комп'ютерних технологій у навчальному процесі, щоб забезпечити студентам доступ до новітніх інструментів і ресурсів для вивчення і поглиблення знань. Це допомагає створити стимулююче і сприятливе навчальне середовище, де студенти можуть розвивати свої навички та вміння, а також застосовувати їх у практичних завданнях.

Самостійна робота грає важливу роль у навчальному процесі, сприяючи індивідуалізації навчання та розвитку ключових навичок у студентів. Вона дозволяє студентам:

Ліквідувати прогалини в сприйнятті інформації: Під час самостійної роботи студенти мають можливість повторити матеріал, який був вивчений на заняттях, і уточнити будь-які незрозумілі моменти.

Розкрити аналітичні здібності: Виконання самостійних завдань допомагає студентам розвивати свої аналітичні здібності та навички самостійного пошуку інформації.

Переходити до рівнів компетентності і творчості: Самостійна робота створює можливість переходу від простого відтворення інформації до розвитку компетентності та творчого мислення.

Мотивуватися до навчання: Через самостійну роботу студенти розвивають навички планування, систематичності та самоконтролю, що сприяє їх мотивації до навчання та розвитку.

Такий підхід до навчання дозволяє студентам не лише засвоювати нові знання, але й розвивати критичне мислення, творчість та самостійність, що є важливими якостями для подальшого професійного зростання.

Співпраця між професорсько-викладацьким складом і студентами у створенні системи координат для самостійної роботи відіграє важливу роль у забезпеченні результативності навчального процесу. Ось ключові складові цієї системи.

Поєднання аудиторної та неаудиторної роботи: Це дозволяє студентам отримувати знання не лише на заняттях, а й поза ними. Аудиторна самостійна робота, під керівництвом викладача, та власне самостійна робота студента сприяють збалансованому розвитку навчальних навичок та підготовці до подальшої професійної діяльності.

Організація діяльності відповідно до освітньої програми: Важливо, щоб самостійна робота студентів відповідала основним цілям та завданням освітньої програми. Вона повинна спрямовуватися на досягнення конкретних навчальних цілей і підтримувати академічні стандарти.

Підтримка наукової активності викладачів: Викладачі повинні бути активними учасниками навчального процесу, сприяючи науковому розвитку студентів та надаючи їм необхідну підтримку та настанови у ході самостійної роботи.

Ця система сприяє збільшенню результативності самостійної роботи студентів та підвищенню якості навчання загалом.

Реалізація якісного індивідуалізованого навчання можлива лише за наявності відповідного методичного забезпечення та комплексних спрямовувальних впливів викладачів, які окреслюють науково-дослідний процес і поєднують різні форми контролю над процесом виконання.

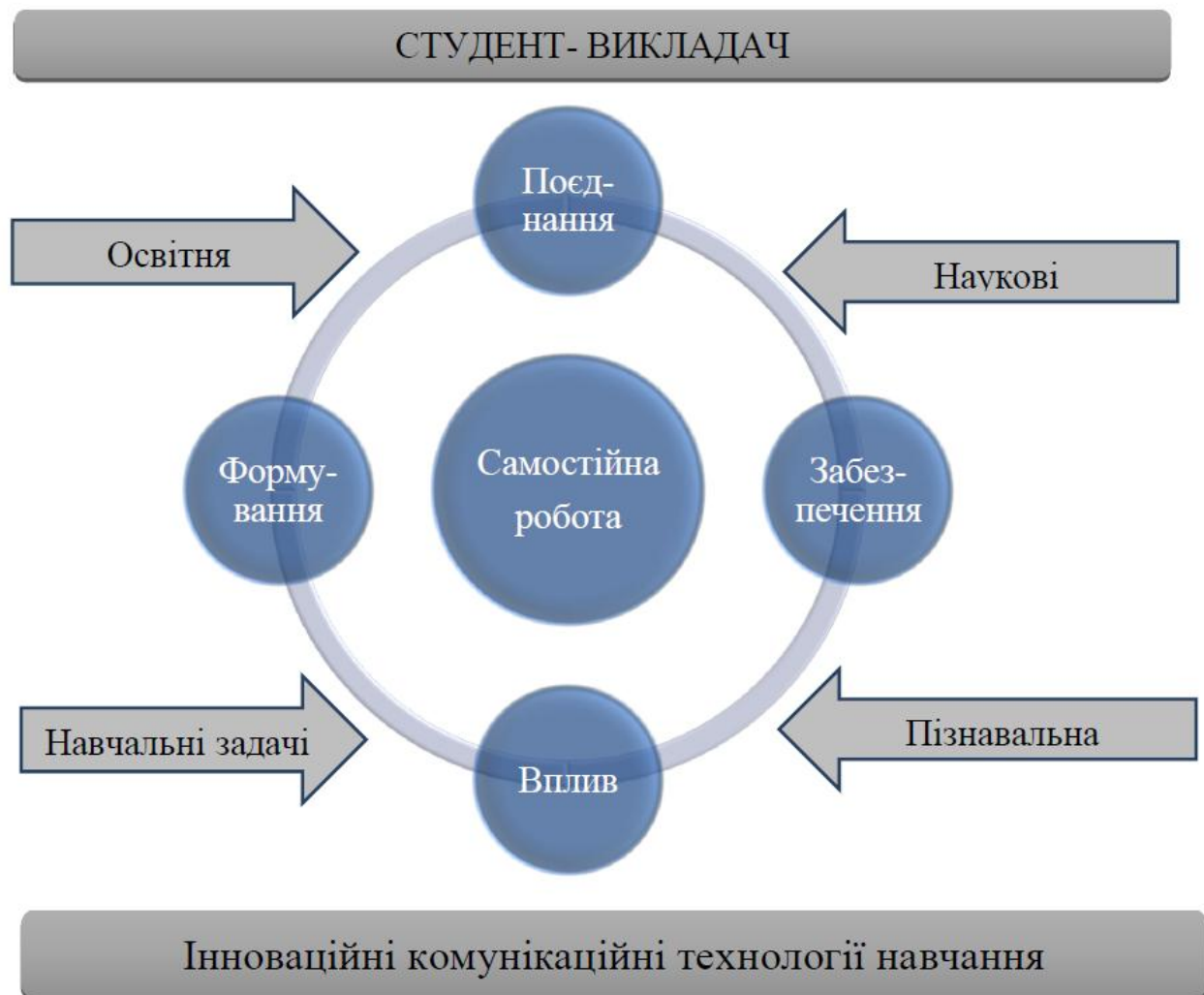

Рис. 1.5 Складові результативності самостійної роботи

Такий підхід до організації навчального процесу на різних курсах відображає не лише поступовий розвиток студентів, але й враховує їхні власні можливості та потреби на різних етапах навчання. Ось деякі ключові аспекти цього підходу:

Молодші курси: На початкових етапах навчання індивідуальна робота студентів може бути спрямована на засвоєння основних понять та навичок, які є фундаментом для подальшого навчання. Важливо враховувати їхній рівень підготовки та допомагати їм у розвитку необхідних компетенцій.

Старші курси: На більш старших курсах інтенсивність індивідуальної роботи може зростати, оскільки студенти набувають більше досвіду та знань. Заняття можуть бути спрямовані на розвиток аналітичних та критичного мислення, здатності до самостійного розв'язання проблем, а також на використання та застосування здобутих знань у практичних ситуаціях.

Практичні та лабораторні роботи: Вони є важливою складовою індивідуальної роботи, оскільки дають студентам можливість відчувати себе дослідниками та використовувати теоретичні знання на практиці.

Лекції та практичні заняття: Вони повинні бути спрямовані на стимулювання студентської активності, дискусії та творчого мислення. Застосування додаткових методів, таких як проектне моделювання та ситуативні завдання, може зробити процес навчання більш цікавим та захопливим для студентів.

Цей комплексний підхід дозволяє забезпечити ефективне навчання на різних етапах освітнього процесу та розвиток широкого спектру компетенцій у студентів.

Викладачі грають ключову роль у формуванні навичок самостійної роботи у студентів, що є важливою частиною навчання. Вони повинні чітко визначати мету і очікувані результати самостійної роботи, навчати студентів ефективно шукати та оцінювати інформацію, бути доступними для консультацій та підтримки, надавати зворотний зв'язок після завершення завдань і стимулювати їхню самотивацію. Ці навички допомагають студентам стати самостійними і успішними у майбутній професійній діяльності.

Акцентуючи увагу на важливості розвитку комунікаційних інноваційних зв'язків зі студентами, ми підкреслюємо їхню значущість для досягнення

стратегічних цілей та основної мети комунікаційної стратегії вищих навчальних закладів.

Функціонування та розвиток ЗВО нерозривно пов'язані з економічною стійкістю. Підвищення внутрішньої та зовнішньої безпеки, мінімізація ризиків, що створює стійку основу для виживання в умовах несприятливого середовища, забезпечує стабільний розвиток та ефективну реалізацію стратегічних завдань, які стоять перед ЗВО.

З точки зору системного підходу вищий навчальний заклад є такою системою, яка поєднує групи фахівців, що сумісно реалізують спільну мету, діють на основі певних принципів і правил, загальноприйнятих норм моралі та права, стійких взаємозв'язків та утворюють соціально- економічну цілісність. Суттєвими загрозами останній є репутаційні ризики.

Цілісність є важливим показником стійкості та наявності інтегральних властивостей, які відображають етапи розвитку та соціальної ваги закладу. Ми вважаємо, що емерджентність виникає не лише зі взаємодії елементів системи та синергетичних зв'язків, що забезпечують загальний ефект функціонування, але й через існування ефективних комунікативних зв'язків нового рівня, які сполучають систему з зовнішнім середовищем та забезпечують її стійкість. У такому контексті репутація закладу має бути розглянута як прояв емерджентності, що виходить за межі простого сумування уявлень, оцінок та ставлень всіх зацікавлених сторін. Системі закладу цільового спрямування надає система вищого рівня, оскільки саме суспільство визначає конкретний зміст цілей та оцінює вищий навчальний заклад за допомогою різноманітних показників.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ

2.1 Організаційно-економічна характеристика закладу освіти «Білоцерківський механіко-енергетичний фаховий коледж»

БМЕФК – один із відомих навчальних закладів Київської області, який готує висококваліфікованих фахівців освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» та освітньо-кваліфікаційного рівня «Кваліфікований робітник». Сьогодні БМЕФК надає унікальні можливості здобути в одному вищому навчальному закладі одночасно професію і спеціальність, що значно розширює перспективи випускників.

У стародавньому місті над Россю розташований Державний вищий навчальний заклад «Білоцерківський механіко-енергетичний технікум». Цей заклад має свою давню історію. Спочатку це було профтехучилище №19, яке вперше гостинно відкрило свої двері для учнів 25 листопада 1972 року.

Базовим підприємством СПТУ №19 стало виробниче об'єднання шин і ГТВ. Першим директором училища був Самолюк Василь Григорович.

Досвідчені майстри виробничого навчання, висококваліфіковані педагоги згуртували в той час учнівський колектив. Свідченням цього є висока нагорода – перехідний червоний прапор Ради Міністрів УРСР.

З кожним роком піднімався престиж навчального закладу в місті, області, республіці та за її межами. Так, 6 квітня 1979 року училище відвідала профспілкова фінська делегація з метою обміну досвідом. 18 червня 1979 року з цією ж метою в гостях побувала німецька делегація системи профтехосвіти.

3 травня 1984 року директором училища став Душко Ігор Іванович. За цей час поліпшилась матеріально-технічна база кабінетів, майстерень, лабораторій, підвищували свою фахову майстерність викладачі та майстри виробничого навчання. В навчальному закладі були створені всі необхідні умови для успішного навчання і всестороннього розвитку учнів. Після занять займалися спортом, художньою самодіяльністю, технічною і предметною творчістю, самопідготовкою. 17 грудня 1992 року директором навчального закладу призначено Азаренкова Миколу Йосиповича. А 17 серпня 1993 року училище отримало статус вищого професійного училища (наказ №305 від 17.08.1993р. „Про відкриття вищого професійного училища №9”). Також відповідно до рішення ДАК від 11 липня 2000 року, протокол №28, училище було акредитоване за I рівнем (сертифікат серії НД-I №106009), що дало право отримувати не тільки професії, а й спеціальності на третьому ступені навчання.

Навчальний заклад є членом Навчально-науково-методичного комплексу, заснованого за наказом Міністерства освіти і науки України №324 від 03.09.1998 року, що дає можливість співпрацювати з Національним технічним університетом України „КПІ”. Щороку близько 40% випускників стають

студентами інженерних факультетів технічних університетів України. І все це завдяки сучасному керівництву – з 1999 року заклад очолює Білан Микола Олексійович.

В серпні 2007 року навчальний заклад увійшов в сотню найкращих професійно-технічних навчальних закладів України. А в жовтні 2008 року у м. Києві відбулося урочисте вручення Білоцерківському ВПУ №9, в особі директора училища Білана М.О., відзнаки „Флагман освіти і науки України”.

З 2010 року навчальний заклад підняв свій рівень та став Державним вищим навчальним закладом «Білоцерківський механіко-енергетичний технікум».

На сьогодні заклад забезпечений сучасними засобами інформації та інформаційними технологіями, які впроваджуються у освітній процес. Комп'ютерні технології застосовуються під час викладання спеціальних та загальнотехнічних дисциплін.

За роки існування заклад підготував понад 17000 кваліфікованих робітників та більше 1500 молодших спеціалістів.

Заклад готує фахівців двох рівнів підготовки: фахових молодших бакалаврів та кваліфікованих робітників:

Спеціальність:

- 122 Комп'ютерні науки

Професії:

- 4113 Оператор з обробки інформації та програмного забезпечення
- 4121 Офісний службовець (бухгалтерія)

Кількість роботодавців – 5

Спеціальність:

- 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка

Професії:

- 7241 Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування

– 7241 Слюсар-електрик з ремонту електроустаткування (на автомобільному транспорті)

Кількість роботодавців – 6

Спеціальність:

– 131 Прикладна механіка

Професії:

– 7212 Електрогазозварник

– 7233 Слюсар-ремонтник; 7212 Електрозварник ручного зварювання

– 7231 Слюсар з ремонту колісних транспортних засобів

Кількість роботодавців – 10

Спеціальності, за якими здійснюють підготовку фахівців:

122 «Комп'ютерні науки»

131 «Прикладна механіка»

141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»

ОКР «кваліфікований робітник»

Професії, за якими здійснюється підготовка фахівців:

4113 «Оператор з обробки інформації та програмного забезпечення»

7241 «Слюсар-електрик з ремонту устаткування» (обслуговування автомобілів)

7231 «Слюсар з ремонту колісних транспортних засобів» (обслуговування автомобілів)

7241 «Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування»

7212 «Електрогазозварник»

4121 «Офісний службовець (бухгалтерія)»

Контингент: 560 осіб

Організаційна структура закладу освіти наведена на рис. 2.1.

Рис. 2.1 Організаційна структура закладу освіти

Технікум має 3 навчальні корпуси, в яких розміщено:

27 сучасно оснащених кабінетів і 10 лабораторій з загальноосвітніх, загально-професійних та спеціальних дисциплін;

2 комп'ютерні класи, оснащені ПК останніх модифікацій;

вихід до мережі Інтернет;

навчально-виробничі майстерні;

бібліотеку з читальними залами;

актову залу;

спортивний комплекс;

гуртожиток;

буфет

Заклад освіти має центр розвитку кар'єри.

Мета центру – підвищення престижності професії та спеціальності, сприйняття розвитку підприємницької діяльності, планування успішного

кар'єрного розвитку молоді, співпраця з роботодавцями та діловими партнерами щодо проходження виробничого навчання, виробничої практики та працевлаштування випускників на провідних підприємствах міста та області.

Завдання та функції нашого центру:

Партнерські відносини з роботодавцями, діловими партнерами;

Проходження виробничої практики на підприємствах;

Працевлаштування випускників закладу;

Професійні консультації психологів, юристів, фахівців центру зайнятості, надання інформації про права та обов'язки молоді;

Інформування здобувачів освіти, випускників БМЕФК про вакансії на підприємствах, установах та організаціях, про вимоги роботодавців до шукачів роботи, можливості професійної підготовки;

Розширення спектру методів пошуку роботи та підвищення конкурентоспроможності випускників на ринку праці, їх працевлаштування;

Організація та участь у семінарських, круглих столах, науково-практичних конференціях, дослідженнях у сфері соціальної роботи з учнівською та студентською молоддю та випускниками БМЕФК;

Проведення профорієнтаційних заходів для випускників шкіл з метою професійного спрямування.

2.2 Оцінка комунікаційних процесів у закладі освіти

Чітка, вчасна та прозора комунікація між усіма учасниками освітнього процесу є важливою для безпечної та ефективної організації навчання і забезпечення прав учасників. Вона допомагає реалізувати права на вибір форми навчання та здобуття освіти за кордоном, сприяє ефективнішій організації освітнього процесу та плануванню роботи закладів освіти. Крім того, комунікація допомагає вирішити сумніви та розбити стереотипи серед батьків, учнів, студентів та працівників, оскільки володіння інформацією є ключем до успішного спілкування. Побудова довіри між усіма учасниками освітнього

процесу та владою створює основу для спільної роботи над створенням безпечного освітнього середовища для дітей і працівників закладів освіти, навіть у складних умовах, таких як воєнний стан.

Наведемо результати опитування щодо ефективності комунікацій у закладі освіти з початком війни. Отже проаналізуємо відповіді на питання.

1. ЧИ ДОСТАТНЬО ІНФОРМАЦІЇ ОТРИМУЮТЬ БАТЬКИ ПРО ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС У НОВОМУ НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ В УКРАЇНІ

33,7% батьків заявили, що зрозуміли, яким чином відбуватиметься освітній процес, і отримують всю необхідну інформацію від закладу освіти та влади. Ще 35,9% опитаних батьків повідомили про часткове розуміння процесу навчання у новому навчальному році.

19,3% опитаних батьків зазначили про часткове розуміння через те, що як від закладів освіти, так і від влади батькам надається неповна інформація.

13,5% опитаних батьків відзначили часткове розуміння та отримання інформації від закладу освіти. Додатково, 3,1% батьків зазначили, що частково розуміють та отримують інформацію лише від влади. Ще 3,1% батьків повідомили, що розуміють ситуацію повністю, але самостійно знаходять інформацію.

Натомість, значна частина, а саме 24% опитаних батьків, не розуміють, як відбуватиметься освітній процес через відсутність інформації ні з боку закладу освіти, ні від влади. 1,8% батьків відзначили, що не цікавляться цим питанням, а 1,5% обрали інший варіант.

8% опитаних батьків відзначили, що були зацікавлені в стані укриття, але не отримали необхідної інформації від закладу освіти. Це може вплинути на їх вибір форми навчання для їхніх дітей.

У той же час, за даними опитування, більш ніж третина батьків, а саме 34,1% опитаних, не цікавилися станом укриття, але планують зробити це пізніше.

Крім того, менше половини батьків (46,7% опитаних) повідомили заклад освіти, де навчається їхня дитина, про те, яку форму освіти вони обрали для неї у новому навчальному році.

ЧИ ДОСТАТНЬО ІНФОРМАЦІЇ ОТРИМУЮТЬ БАТЬКИ ПРО ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС У НОВОМУ НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ В УКРАЇНІ

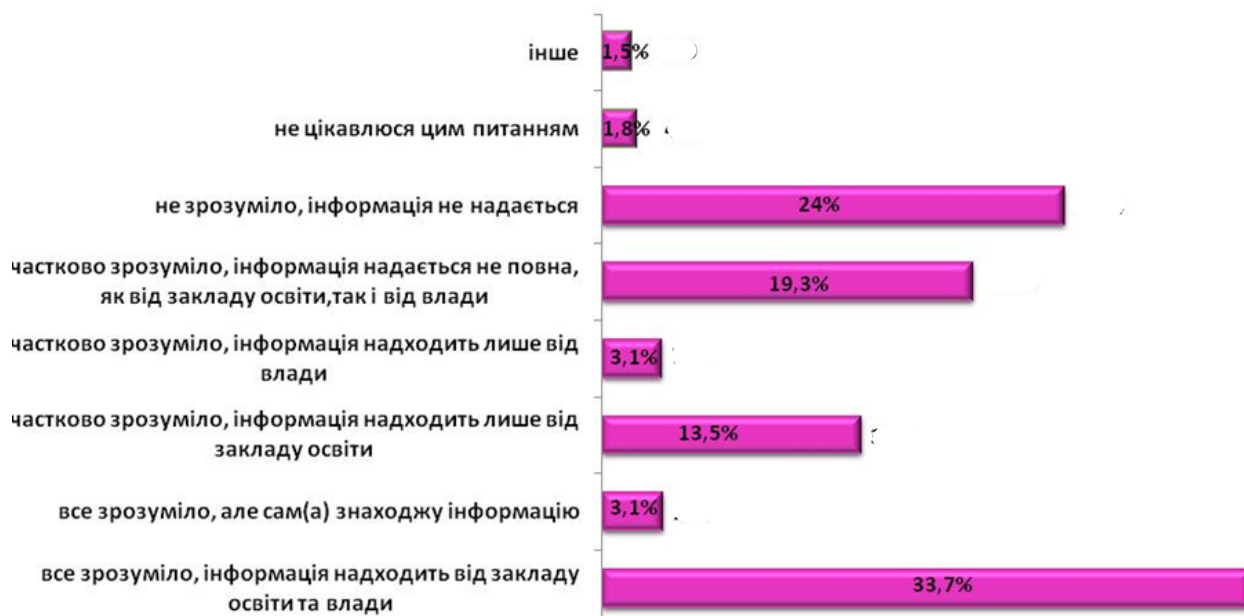

Рис. 2.2 Відповіді на питання один

2. КОМУНІКАЦІЯ БАТЬКІВ, ЯКІ ЗНАХОДЯТЬСЯ ЗА КОРДОНОМ, ІЗ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ

Отже, під час опитування ми запитали батьків, чи зв'язуються вони зі школою або закладом освіти, де їхня дитина навчалася до початку конфлікту, а також що саме пропонує цей заклад освіти для учнів та студентів, які зараз перебувають за кордоном.

Відповідно до результатів опитування:

3,5% опитаних батьків заявили, що втратили зв'язок зі школою або закладом освіти.

6,98% опитаних батьків повідомили, що заклад освіти нічого не пропонує для учнів та студентів, які перебувають за кордоном.

1,9% опитаних очікують на рішення від закладу освіти.

0,13% були змушені забрати документи із закладу освіти.

Зазначимо, що сума цих показників не становить 100%, оскільки відповіді щодо проблем з комунікацією були виокремлені з різних запитань.

КОМУНІКАЦІЯ БАТЬКІВ, ЯКІ ЗНАХОДЯТЬСЯ ЗА КОРДОНОМ, ІЗ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ

Рис. 2.3 Відповіді на питання один

3. КОМУНІКАЦІЯ МІЖ ПЕДАГОГІЧНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ, КЕРІВНИКАМИ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ, ВЛАДОЮ ТА БАТЬКАМИ

Розуміння освітнього процесу у новому навчальному році відіграє ключову роль для педагогічних працівників, які є важливими посередниками в комунікації між учасниками освітнього процесу. Тому ми опитали вчителів та інших педагогічних працівників про наявність інформації, наданої керівниками закладів освіти та органами влади щодо організації початку навчального року.

Згідно з результатами опитування:

35,9% педагогічних працівників заявили, що отримують достатньо інформації від керівників закладу освіти та влади, і їм все зрозуміло.

22,5% частково розуміють ситуацію, оскільки інформація надходить неповною, як від керівників закладу освіти, так і від влади.

21% також частково розуміють ситуацію, проте отримують інформацію лише від керівників закладів.

11,5% педагогічних працівників повідомили, що не мають чіткого розуміння, оскільки інформація не надається.

3,9% стверджують, що розуміють ситуацію, але шукають інформацію самостійно.

1,5% частково розуміють ситуацію, отримуючи інформацію лише від влади.

1,2% не цікавляться цим питанням.

Серед власних варіантів, наданих 2,5% опитаних педагогів, зазначено такі пункти:

Вони перебувають у відпустці до кінця серпня.

Інформація, яку вони отримують, є нечіткою, не конкретною, розмитою та не підкріплена нормативними документами, що породжує додаткові питання. Інформація швидко змінюється, керівник закладу надає сповіщення, але влада не надає достатньої інформації, що призводить до загального нерозуміння ситуації.

Рис. 2.4 Відповіді на питання два

Отже, ми також опитали педагогічних працівників щодо їхніх комунікаційних зусиль з батьками, спрямованих на забезпечення тієї форми освіти, яку вони обрали для своїх дітей. Ось деякі результати опитування:

31,3% вказали, що місцева влада та керівники закладів освіти ще не прийняли рішення щодо роботи закладу освіти. Отже, вони не могли вести комунікацію з батьками та пропонувати їм рішення щодо форми навчання їхніх дітей.

26,4% заявили, що вони опитують батьків щодо форми навчання.

1,8% повідомили, що їхній заклад освіти планує працювати очно або змішаною формою (очно-дистанційно), тому вони пропонують батькам, які обрали дистанційне навчання, перевести дітей на іншу форму навчання.

1,1 % зазначили, що їхній заклад освіти планує працювати очно (змішана форма: очно-дистанційна), тому вони пропонують перевести дітей, батьки яких обрали дистанційне навчання, до інших закладів освіти.

1,28% не володіють інформацією щодо форми навчання свого закладу освіти у новому навчальному році.

0,11% заявили про відсутність дій з боку закладів освіти щодо комунікації з батьками та забезпечення їхніх прав на освіту. 12,1% повідомили, що чекають інформацію щодо освітнього процесу у новому навчальному році. А 9,4% ще не обрали формат навчання, бо безпекова ситуація може змінитися.

КОМУНІКАЦІЯ МІЖ ПЕДАГОГІЧНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ ТА БАТЬКАМИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Рис. 2.2 Відповіді на питання три

Комунікація між батьками і закладом освіти під час війни може бути складною і вимагати додаткових зусиль для забезпечення ефективного обміну інформацією та підтримки. Ось деякі особливості цієї комунікації:

Необхідність чіткості і достовірності інформації: У зв'язку зі складністю ситуації військового конфлікту, заклад освіти повинен надавати батькам чітку, достовірну і актуальну інформацію про вплив подій на навчальний процес та безпеку учнів.

Підтримка і співпраця: Важливо, щоб заклад освіти надавав підтримку батькам у цей важкий час, проявляючи співчуття та розуміння їхньої ситуації і пропонуючи допомогу вирішенню проблем.

Гнучкість і адаптивність: У зв'язку зі змінами в ситуації на передовій, заклад освіти повинен бути гнучким і адаптивним до потреб батьків та учнів, шукаючи способи забезпечення найкращого можливого навчання та захисту безпеки.

Ефективність засобів комунікації: Застосування різноманітних засобів комунікації, таких як електронна пошта, телефонні дзвінки, платформи онлайн-

комунікації тощо, може допомогти забезпечити швидкий і ефективний обмін інформацією.

Психологічна підтримка: Важливо, щоб заклад освіти забезпечував психологічну підтримку як для батьків, так і для учнів, які можуть переживати стрес і тривогу через ситуацію війни.

Доступність та відкритість: Заклад освіти повинен бути доступним для батьків і готовим відповідати на їх запитання та звернення, а також забезпечувати відкритість у вирішенні будь-яких питань чи проблем.

Усі ці аспекти сприяють покращенню співпраці між батьками і закладом освіти під час війни, забезпечуючи безпеку, підтримку та ефективний навчальний процес.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ТА МОЖЛИВОСТІ ОПТИМІЗАЦІЇ КОМУНІКАЦІЙ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

3.1 Оцінка умов розвитку фахової передвищої освіти в умовах кризових явищ

Формування фахової передвищої освіти (ФПВО) розгортається в умовах екстремальних ситуацій. Перший прийом на фахове молодше бакалаврат відбувся у 2020 році, а з 1 вересня того ж року студенти розпочали навчання в умовах поширення світової пандемії COVID-19. Пізніше, з 24 лютого 2022 року, Україна стала свідком війни проти Росії, що почалася з ворожого нападу.

Система освіти не була готова до подій такого масштабу, тому було прийнято рішення про припинення освітнього процесу в усіх закладах освіти та оголошення канікул на два тижні. Пізніше Міністерство освіти України розробило рекомендації, на основі яких заклади освіти самостійно вирішували питання щодо відновлення навчального процесу в дистанційній формі. Це було зроблено з метою захисту здобувачів освіти та персоналу від ризиків, що виникали у зв'язку з війною.

Навчальний процес у більшості закладів ФПВО розпочався 14 березня (понеділок) у дистанційному форматі, оскільки заклади освіти вже мали досвід онлайн навчання через світову пандемію COVID-19. Проте виникла проблема зі збереженням мотивації та зв'язку як із викладачами, так і зі студентами, особливо на тих територіях, де тривали активні бойові дії.

Внаслідок цього деякі заклади не розпочали навчання у березні, а відновили його на початку квітня, організувавши дистанційну роботу. Також було прийнято рішення перенести заклади на більш безпечні території України. У зв'язку з військовими діями Росії, загалом було переміщено 53 заклади,

переважно у Донецькій, Луганській, Херсонській та Запорізькій областях. На рисунку 3.1 представлено, куди були перенесені ці заклади.

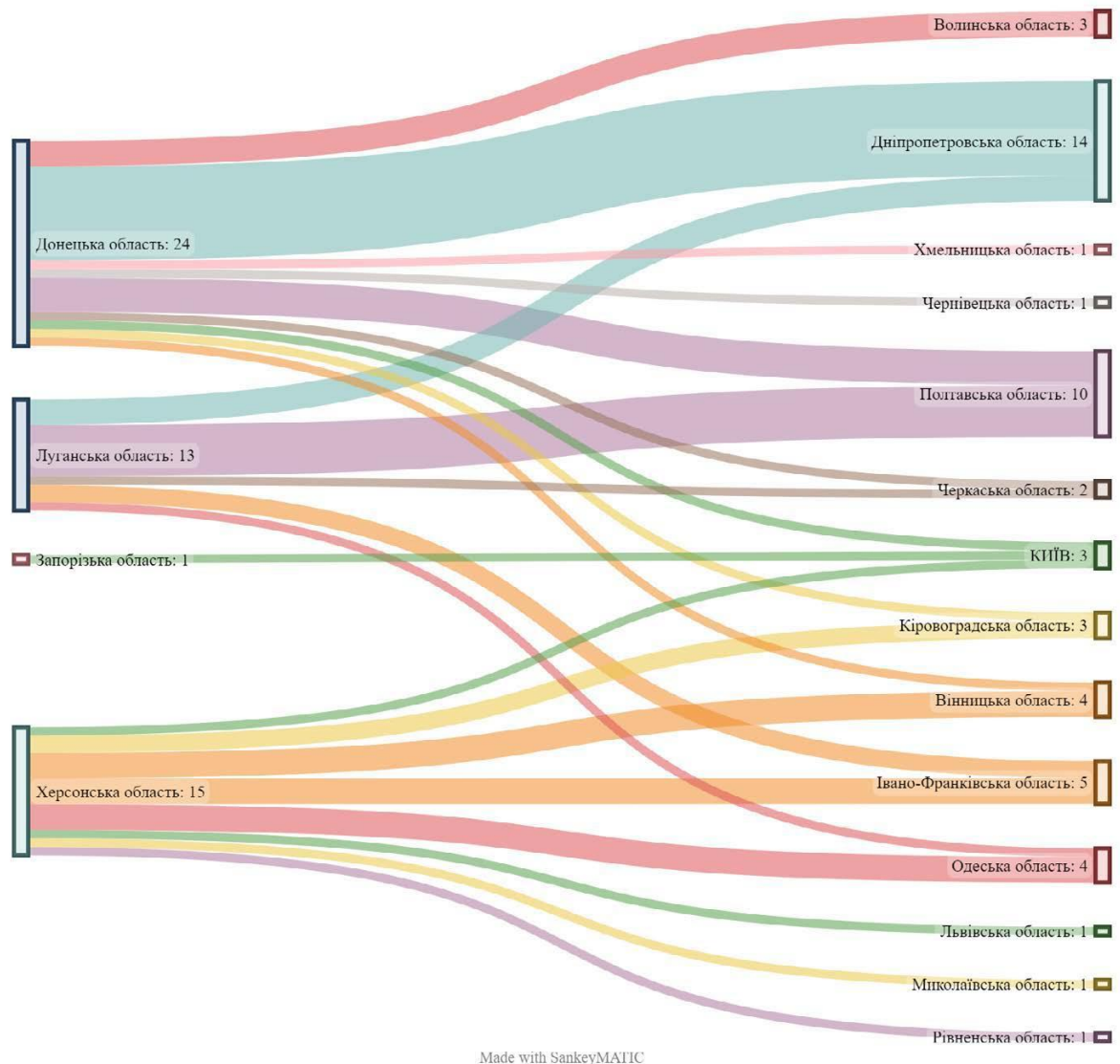

Рис. 3.1. Кількість переміщених закладів ФПВО через російську агресію (дані з ЄДЕБО та відкритих джерел)

Таким чином, більшість закладів ФПВО були перенесені до Дніпропетровської та Полтавської областей, а інші рівномірно розташувалися по всій території України. Вибір місця залежав від наявних приміщень та бази розміщень закладів, оскільки багато закладів виїжджали зі студентами та викладачами. Тому головною метою було забезпечити безпеку людей, а потім починати відновлення освітнього процесу.

Наразі відсутні єдиної статистики по Україні щодо студентів та викладачів, які загинули, залишилися в окупованих територіях або були вивезені за межі країни в Росію. Ми провели моніторинг кількості педагогічних працівників та студентів ФПВО, які розпочали навчання, а також тих, хто виїхав закордон або не приступив до навчання з невідомих причин у Хмельницькій області. Варто зазначити, що ця область знаходиться в глибокому тилу, тому бойових дій тут не відбувалося. На рисунку 3.2 наведено кількість студентів ФПВО в Хмельницькій області, включаючи внутрішньо переміщених студентів.

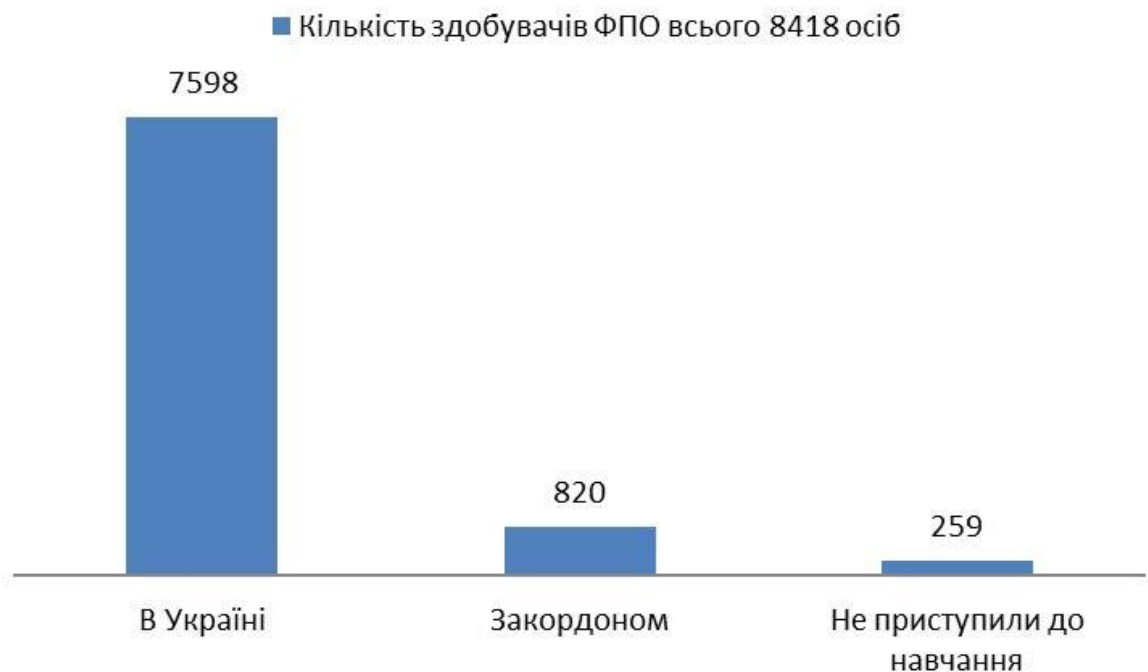

Рис. 3.2 Кількість переміщених закладів ФПВО через російську агресію (дані з ЄДЕБО та відкритих джерел)

Отже, 9,7% студентів були змушені залишити територію України та виїхати за кордон. З них 3% так і не розпочали навчання з різних причин: хто добровільно вирушив захищати державу, хто знайшов роботу в іншій країні для забезпечення себе, хто змінив свої пріоритети, а також ті, хто втратив зв'язок зі зо. Усього ж 97% студентів ФПВО продовжують виконувати навчальні плани

та навчаються у дистанційному режимі. Це високий показник, враховуючи екстремальні умови та постійні загрози повітряних атак.

У Хмельницькій області налічується 955 педагогічних працівників у закладах ФПВО. Див. рис. 3.3.

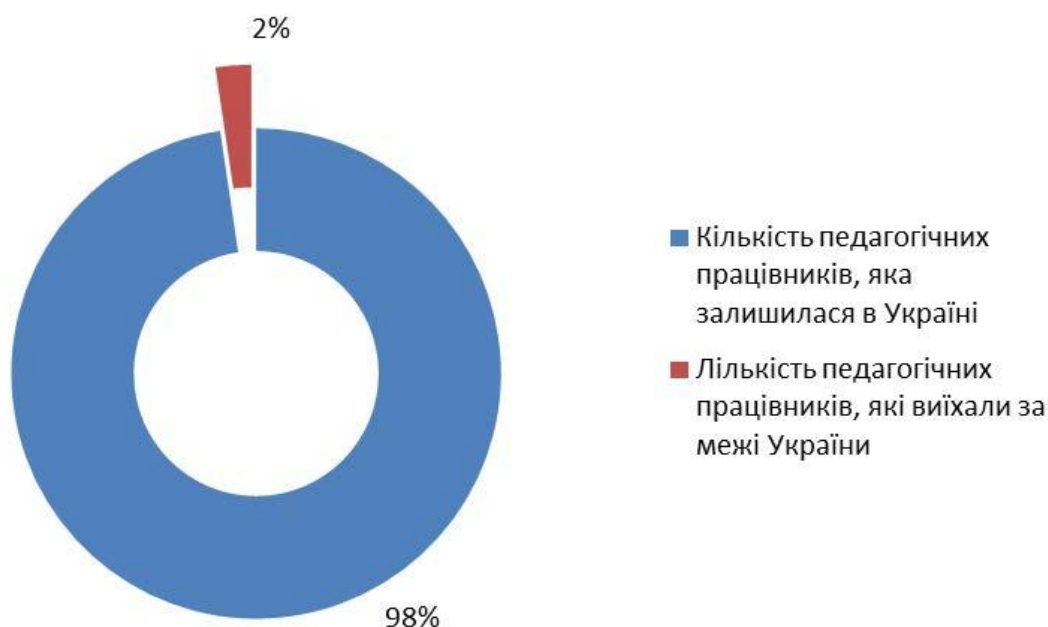

Рис. 3.3 Кількість педагогічних працівників ФПВО в Хмельницькій області (разом із внутрішньо переміщеними особами)

Лише 2% або 24 працівників виїхали за межі країни, що обумовлено відносною безпекою в Хмельницькій області та меншою мобільністю викладачів порівняно зі студентами. Враховуючи ці фактори, виникає питання про умови початку та завершення навчального року 2022–2023. Міністерство освіти та науки рекомендує розпочати навчання очно з 15 серпня та завершити перший семестр 1 грудня, а другий семестр розпочати з онлайн навчання з 15 лютого, з можливістю тривати до 30 червня за необхідності. Однак заклади ФПВО мають автономію у плануванні навчального року і можуть не дотримуватися рекомендацій міністерства. Більшість закладів планує розпочати навчання з 1 вересня.

Перед заступниками з навчальної роботи, дирекцією та педагогічним колективом стоїть складна задача - запуск навчального процесу.

Для отримання глибшого розуміння особливостей планування нового навчального року ми провели анонімне опитування за допомогою інструментів GoogleForms у трьох закладах ФПВО. У опитуванні взяли участь 119 студентів із таких закладів як ВСП «Фаховий коледж економіки, права та інформаційних технологій» ПЗВО «Кам'янець-Подільський податковий інститут», Кам'янець-Подільський медичний фаховий коледж та ВСП «Кам'янець-Подільський фаховий коледж харчової промисловості» ЗВО «Національний університет харчових технологій».

Студентам потрібно було дати відповідь на три запитання:

1. Чи задоволені Ви дистанційним навчанням? (Відповіді презентовано на Рис. 3.4).
2. Яку форму навчання Ви б вибрали на наступний 2020-2023 навчальний рік? (Відповіді презентовано на Рис. 3.5).
3. Ваше теперішнє місце перебування. (Відповіді презентовано на Рис. 3.6).

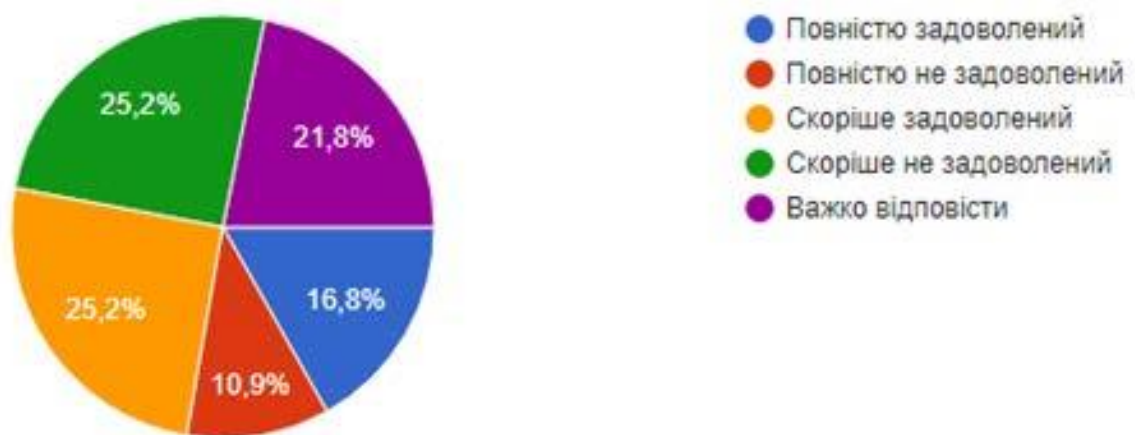

Рис.3. 4. Рівень задоволеності дистанційним навчанням здобувачів ФПВО

Аналізуючи відповіді здобувачів освіти на перше запитання в анкеті, можна спостерігати, що думки розділилися. Тільки 16,8% повністю задоволені навчанням у режимі онлайн, в той час як лише 10,9% здобувачів категорично не задоволені таким навчанням. Ще 25,2% здобувачів схиляються до відповіді, що вони швидше задоволені навчальним процесом, ніж не задоволені, а така ж

кількість студентів, або 25,2%, навпаки, швидше не задоволена таким навчанням. Варто відзначити, що виокремилася група осіб у 21,8%, яка взагалі не може вибрати один із вище перелічених варіантів. Основний критерій незадоволення полягає у відсутності соціалізації здобувачів. Вони навчаються віртуально, спілкуються віртуально і більшість свого часу знаходяться в віртуальному світі. Таким чином, вони позбавлені студентського життя і почуваються, ніби живуть не повноцінно.

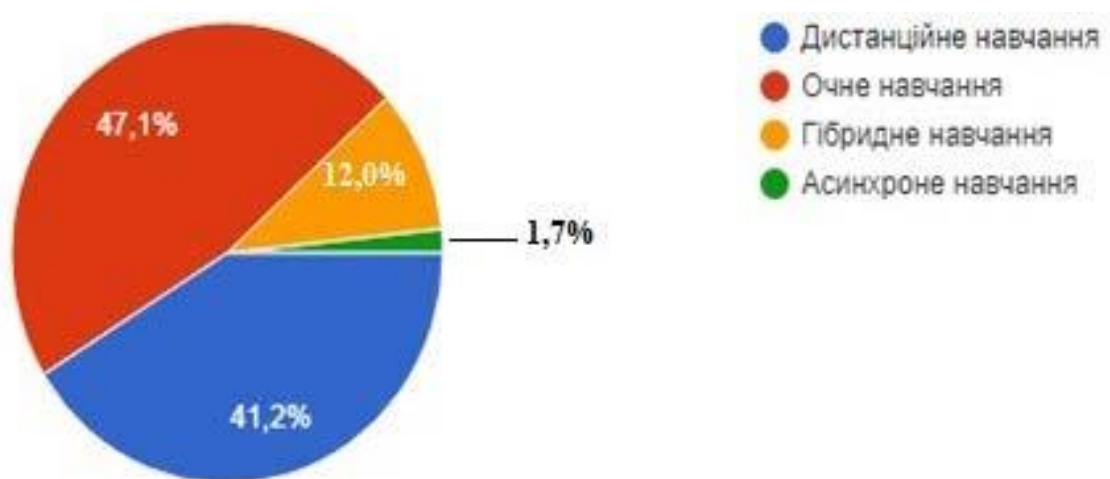

Рис. 3.5. Вибір форми навчання: погляд здобувачів ФПВО

Друге питання для здобувачів ФПВО стосувалося вибору форми навчання. За даними опитування, 47,1% студентів, враховуючи ситуацію в державі, виявили бажання вийти на очне навчання. Проте 41,2% здобувачів ФПВО виявили більшу обережність і віддали перевагу дистанційному навчанню. Деякі, а саме 12,0%, не проти комбінувати та використовувати переваги обох форм навчання за схемою гібридного навчання. Також 1,7% студентів обрали асинхронне навчання, що дозволяє їм працювати без прив'язки до часу та місця навчання.

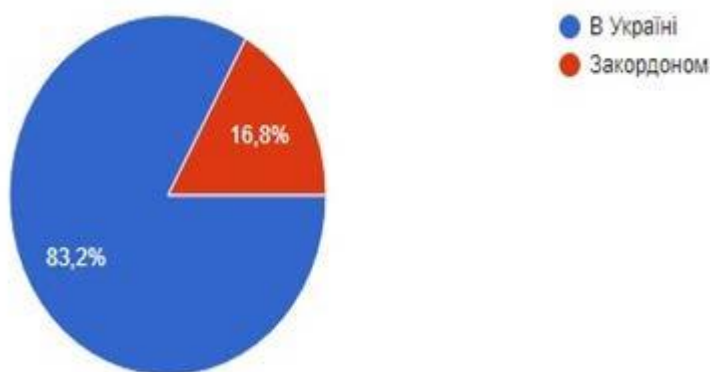

Рис. 3.6. Місце знаходження здобувачів ФПВО на момент анкетування

Важливим питанням залишається безпека здобувачів ФПВО. За результатами опитування виявлено, що лише 16,8% респондентів на даний момент проживають за кордоном, тоді як 83,2% знаходяться в Україні та можуть приступити до навчання.

Так, аналізуючи наведені дані, можна зробити висновок, що система гібридного навчання може бути ефективним рішенням. За цією системою частина здобувачів навчатиметься очно, підтримуючи соціальну взаємодію та живе спілкування, тоді як інша частина, яка перебуває за кордоном або має обставини, які не дозволяють відвідувати навчальний заклад, буде займатися дистанційно. Такий підхід дозволить забезпечити безпеку та навчання всіх здобувачів освіти в умовах непередбачуваності і нестабільності.

Для того, щоб краще розуміти формат навчання, нами було сформовано таблицю опису форм навчання здобувачів ФПВО (Таблиця 3.1).

Хоча гібридне навчання та змішане навчання часто використовуються як синоніми, між ними є різниця. Гібридне навчання означає, що деякі студенти відвідують уроки особисто, а інші беруть участь віртуально. У цьому підході педагоги навчають обидві групи студентів одночасно, проте можуть використовувати також асинхронні елементи, такі як записані відео. Змішане навчання, з іншого боку, передбачає поєднання різноманітних особистих інструкцій з навчальними заходами онлайн. У цих методах навчання також є елементи особистого та онлайн-навчання, але відмінність полягає в тому, що при змішаному навчанні одні й ті самі люди можуть навчатися як особисто, так

і онлайн. У гібридному навчанні студенти, які навчаються особисто, відрізняються від тих, хто навчається онлайн.

Очні методи навчання, як і асинхронні методи навчання, поєднуються в змішане навчання. Змішаний метод навчання передбачає використання інструктором і викладачем асинхронних методів навчання для підтримки синхронного та особистого навчання.

Таблиця 3.1. Опис видів навчання для здобувачів ФПВО

<i>Термін</i>	<i>Опис-характеристика</i>
<i>Очне навчання</i>	<i>Форма здобуття освіти – це спосіб організації навчання здобувачів фахової передвищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять та практичної підготовки не менше 30 тижнів упродовж навчального року.</i>
<i>Гібридне навчання</i>	<i>Освітній підхід, який поєднує очні заняття та онлайн-навчання. Завдяки гібридному навчанню деякі здобувачі освіти відвідують заняття особисто, а інші приєднуються практично дистанційно. Педагоги використовують різні інструменти, такі як відеоконференції, щоб навчати обидві групи студентів.</i>
<i>Дистанційне навчання</i>	<i>Процес набуття компетентностей здобувачами освіти, який відбувається зазвичай за опосередкованої взаємодії віддалених одне від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.</i>
<i>Асинхронне навчання</i>	<i>Взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, за якої учасники взаємодіють між собою із затримкою в часі, застосовуючи при цьому інтерактивні освітні платформи, електронну пошту, форуми, соціальні мережі тощо. Можна сказати, що це режим більш самостійного навчання, яке, водночас, підтримується педагогом з використанням відповідних цифрових інструментів.</i>
<i>Синхронне навчання</i>	<i>Взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники одночасно перебувають в електронному освітньому середовищі або спілкуються за допомогою засобів аудіо- відеоконференції. Інакше кажучи, це проведення заняття в режимі реального часу в обраному цифровому середовищі. Рівночасно присутні педагог та здобувачі освіти, спілкуючись приблизно так, як це відбувається на звичайному занятті.</i>
<i>Дуальне навчання</i>	<i>Спосіб здобуття освіти здобувачами денної форми, що передбачає навчання на робочому місці на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації обсягом від 25% відсотків до 60% загального обсягу освітньої програми на основі договору. Навчання на робочому місці передбачає виконання посадових обов'язків відповідно до трудового договору.</i>

Дуальне навчання підходить для тих категорій спеціальностей, які через короткий термін навчання можуть приступити до виконання засвоєних знань на практиці, це в основному стосується категорії робітничих спеціальностей.

Отже, дуальне навчання відповідає певним категоріям спеціальностей, особливо тим, де можливо швидко застосовувати здобуті знання на практиці, що часто стосується робітничих професій. При виборі форми навчання важливо брати до уваги не лише можливості навчального закладу і потреби студентів, але й спрямовуватися на досягнення цілей сталого розвитку країни. Наприклад,

стратегічні цілі України до 2030 року включають забезпечення якісної та доступної освіти для всіх і стимулювання можливостей навчання протягом усього життя.

Цифрові ресурси, використані у закладах ФПВО для професійної підготовки студентів-молодших бакалаврів під час карантинних обмежень у зв'язку з пандемією COVID-19, включали різноманітні платформи для дистанційного навчання. Рекомендувалося комбінувати різні платформи, такі як Skype, Viber, електронна пошта та застосунки для забезпечення належної підтримки навчального процесу протягом тривалого періоду.

Серед найпопулярніших платформ для реалізації дистанційного навчання визначалися GoogleMeet та GoogleClassroom, які дозволяли створювати віртуальні класи та забезпечувати динамічне навчальне середовище. Також використовувалися розроблені на базі системи управління навчанням (LMS) Moodle навчальні середовища. У випадку відсутності доступу до платформи на основі LMS Moodle, для контролю знань студентів застосовувалися вебсервіс GoogleClassroom та Google-форма. У медичних коледжах часто використовувалася платформа Всеосвіта для оцінювання фахівців.

Під час створення оптимальних умов для роботи та навчання важливо підтримувати та покращувати внутрішні системи забезпечення якості освіти. Одним з таких елементів є фахова підготовка, яка є основою ефективної діяльності вищої освіти. Фахова освіта закріплює базові знання та перші наукові досягнення у здобувачів ФПВО.

Тому важливим є створення системи запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових працях працівників і здобувачів ФПВО. Академічна доброчесність під час навчання, викладання та проведення наукової діяльності є ключовим принципом розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

Це може включати в себе впровадження антиплагіатних програм, навчання студентів та викладачів етиці наукової праці, а також систему

контролю та перевірки наукових публікацій на наявність плагіату. Такі заходи сприяють підтримці чесності та інтелектуальної чесності в академічному середовищі, що є важливим для забезпечення високої якості освіти.

Ця ситуація створює серйозні виклики для всього світу, а не лише для українців. Головними серед цих викликів є гуманітарна та соціальна катастрофи. Заклади освіти піддаються бомбардуванням та атакам з боку Росії, порушуючи всі норми міжнародного гуманітарного права. Щодня жертвами цього конфлікту стають невинні люди.

Адміністрації закладів освіти, що знаходяться на тимчасово окупованих територіях, переважно змушені переселятися до інших областей України, щоб забезпечити безперервність освітнього процесу та зберегти життя своїх працівників та студентів. Крім фізичної загрози, війна також призводить до психологічних проблем, які потребують уваги та вирішення.

Освітні заклади змушені адаптуватися до умов постійної загрози ракетних ударів, артилерійських обстрілів та бомбардувань. Це означає зміну норм очного навчання з урахуванням можливостей кожного закладу, забезпечення захисту учасників освітнього процесу під час повітряних тривог та введення ефективних заходів безпеки.

Рекомендації, що надходять від Міністерства освіти та науки, міжнародних організацій, обласних військових адміністрацій та міжнародної спільноти, направлені на впровадження змішаної форми навчання, введення позмінного режиму та продовження навчального процесу після 30 червня. Такі заходи спрямовані на уникнення господарського колапсу в опаленні приміщень, що використовуються для освітнього процесу.

Зокрема, пропонується здійснювати навчання у змішаній формі, посилювати заходи щодо організації позмінного навчання та збільшення норм робочого часу для педагогічних працівників до 60 годин на тиждень. Також важливим є планування довгих зимових канікул для ефективного управління ресурсами та уникнення економічних труднощів у зв'язку з опаленням приміщень, задіяних у навчальному процесі.

Ці заходи мають на меті забезпечити безперервність освітнього процесу та захист учасників освітнього процесу в умовах надзвичайних ситуацій та військових дій.

Під час планування навчального процесу, закладам фахової передвищої освіти варто вивчати інші країни, які пережили військові конфлікти, а також аналізувати дієві міжнародні документи та практики. Це допоможе навчитися здійснювати адаптацію освітнього процесу до надзвичайних обставин та робити ефективні рішення з урахуванням непередбачуваних ситуацій.

Війна вносить серйозні корективи у життя людей, зокрема умови, в яких перебувають учасники навчального процесу, є специфічними та створюють постійне емоційне навантаження. Крім того, частина здобувачів освіти може знаходитися за кордоном. Урахування цих факторів важливе при організації освітнього процесу, зокрема передбачаючи комбінації очного та дистанційного навчання.

3.2 Можливості формування ефективних комунікації в закладі освіти в умовах війни

Так, якість професійної підготовки випускників закладів вищої освіти є критично важливою для розвитку країни та забезпечення її сталого розвитку. Недостатня кваліфікація випускників може стати перешкодою у вирішенні виробничих та управлінських завдань, а також у розвитку економіки та суспільства в цілому.

Для відновлення країни після війни та забезпечення сталого розвитку необхідні кваліфіковані фахівці з різних галузей, які мають не лише теоретичні знання, а й практичні навички, адаптовані до реальних виробничих та управлінських умов. Отже, важливо, щоб навчальні програми були орієнтовані на потреби ринку праці, а також включали в себе практичні заняття, стажування та можливості для отримання практичного досвіду в реальних

умовах. Також важливо забезпечити постійне професійне навчання та підвищення кваліфікації фахівців після закінчення основної освітньої програми.

У передвоєнний період українська вища освіта стикалася з наступними проблемами:

Застаріла методика навчання та застаріла матеріально-технічна база закладів вищої освіти обмежували ефективність навчального процесу.

Недоцільний механізм державного замовлення, який не враховував потреби реального сектору економіки у кадрах, а сконцентрований на можливостях навчальних закладів.

Недостатнє фінансування з боку держави освітніх програм та закладів.

Нерівномірність фінансування в освіті: близько 80% загальних фінансових ресурсів спрямовувалися на загальну освіту, тоді як лише 20% виділялися на професійну освіту.

Розв'язання проблем вищої освіти, описаних у пунктах 2–4, належить до компетенції державного апарату країни. Проте, проблема, вказана у пункті 1, щодо неефективних і застарілих методів навчання, що спадають ще з радянських часів, вимагає невідкладного втручання. Сутність вирішення цієї проблеми полягає у врахуванні поглядів обох сторін — викладачів і студентів.

З погляду викладача, якість наданих знань залежить від їхнього потенціалу та методів навчання. Отже, важливо вдосконалювати підходи до викладання, використовуючи сучасні методи і технології.

З точки зору студентів, ефективність навчання залежить від їхньої здатності до рефлексії під час засвоєння навчального матеріалу. Тому важливо стимулювати активну участь студентів у навчальному процесі, сприяючи їхній здатності до критичного мислення та самоаналізу.

Таким чином, для вирішення цієї проблеми необхідно спільне зусилля викладачів і студентів, спрямовані на модернізацію методів навчання та створення стимулюючого навчального середовища.

Рівень якості навчального процесу у закладі вищої освіти суттєво визначається не лише професійним, а й особистісним потенціалом викладача.

Важливо розуміти, що викладач вищого навчального закладу — це не лише фахівець у певній галузі, а й педагог, який поєднує функції навчання, виховання та розвитку студентів як професіоналів і особистостей.

Педагогічна діяльність у ВНЗ відрізняється тим, що викладач працює з молоддю, яка вже має певний рівень самостійності та прогресивності і виражає власну думку. Тому важливо, щоб викладач був в курсі актуальних подій, тенденцій серед молоді та знаходив спільну мову зі своїми студентами.

Однією з ключових складових успішного навчання є не лише методи та форми навчання, а й тип і стиль спілкування викладача зі студентами. Це питання постійно досліджується у літературі, і варто розглянути основні типи спілкування викладача і студента, які представлені на рисунку 3.7.

З цього рисунку очевидно, що серед п'яти видів спілкування викладача та студентів лише особистісне має всебічний підхід, який поєднує як професійні, так і особистісні аспекти. Проте, на перспективу впливає стиль спілкування викладача зі студентами, що класифікується як авторитарний, демократичний і ліберальний.

Авторитарний стиль характеризується диктатом, який призводить до пасивності студентів та відсутності їхньої активної участі у навчальному процесі. Викладач, який застосовує цей стиль, часто визначає напрямок діяльності групи без урахування думок студентів.

Демократичний стиль ґрунтується на повазі, довірі та стимулюванні самоорганізації та самоврядування студентів. Викладач, який обирає цей підхід, сприяє включенню студентів у процес прийняття рішень та активній участі в навчанні.

Ліберальний стиль характеризується відсутністю стійкої педагогічної позиції та невтручанням. Такий підхід може призвести до недостатньої уваги до виховання та обмеження викладацької ролі до лише передачі знань.

Вибір стилю спілкування викладача зі студентами може суттєво впливати на ефективність навчання та розвиток особистості кожного студента.

Типи спілкування викладача і студента	
→	Примітивний. Ставлення до студента базується на примітивних правилах і реакціях поведінки – амбіціях, самозадоволенні тощо. Викладач демонструє свою перевагу, оскільки для нього студент – це засіб досягнення власної мети.
→	Маніпулятивний. Взаємовідносини між викладачем і студентом будуються на грі, якою керує бажання виграти будь-якою ціною. Він використовує похвалу, лестощі і т. д. При цьому студент є об'єктом маніпуляції, він заляканий та інфантильний.
→	Стандартизований. У відносинах домінує формальна структура спілкування. Спостерігається погана орієнтація на особистість; викладач дотримується норм етикету, але така поведінка є поверхневою і, не торкаючись особистісного рівня, реалізується на рівні «масок». Студент відчуває за «маскою» байдужість викладача і залишається об'єктом маніпуляції.
→	Бізнес. Зосереджуючись на справі, викладач враховує особистісні особливості студента лише з точки зору ефективності діяльності. Дотримується норм етикету, визнає право студента на самостійність. Від внеску в спільну діяльність залежить важливість студента для викладача. В особистому житті студент залишається самотнім.
→	Особистісний. Спілкування ґрунтується на глибокому інтересі до студента, визнанні самостійності його особистості. Викладач любить студентів, уся його діяльність спрямована на розвиток їх духовності; особисте спілкування стає духовним спілкуванням. Студент довіряє викладачу, який для нього є авторитетом.

Рис. 3.7. Основні типи спілкування викладача і студента

Аналізуючи зазначені стилі спілкування викладач–студент, можна зробити висновок, що жоден з них в чистому вигляді не є ідеальним, оскільки кожен має свої недоліки. Авторитарний підхід може пригнічувати студентів та обмежувати їхню ініціативу. Ліберальний стиль може призвести до втрати поваги та погіршення результативності. Демократичний підхід ефективний лише тоді, коли студенти активно залучені та свідомо підходять до навчання, що може бути недосяжним для всіх студентів.

Проте, важливо зазначити, що формування почуття професійної єдності між викладачем та студентами може сприяти підвищенню якості навчального

процесу. Це означає, що коли викладач та студенти відчують себе як одна команда, спільно працюють над досягненням навчальних цілей і дбають про успіх кожного учасника, навчальний процес стає більш ефективним та збагаченим.

Таким чином, важливо знаходити баланс між різними стилями спілкування, створюючи сприятливу атмосферу для взаємодії та співпраці між викладачем та студентами, що сприяє підвищенню якості навчання і досягненню успіху у навчальному процесі.

У зв'язку зі складностями, які виникають у життєдіяльності студентів і викладачів під час військових дій, необхідно звернути особливу увагу на методологічні та практичні аспекти психології взаємодії в освітньому середовищі. Розв'язання викликів, пов'язаних із навчальною діяльністю у таких умовах, має велике значення.

Важливо враховувати, що результативність діяльності в значній мірі залежить від типу взаємодії особистості у групі. Тому вивчення умов і факторів, які впливають на міжособистісну взаємодію у складних умовах, є одним із найбільш важливих та практично значущих завдань.

Розуміння психологічних аспектів взаємодії між учасниками освітнього процесу в умовах військових дій може допомогти в розробці ефективних стратегій підтримки і сприяти збереженню психологічного комфорту та оптимального функціонування освітнього процесу.

Вдосконалення механізмів взаємодії викладач-студент, зокрема, афіліативної взаємодії, має значення не тільки для досягнення високих результатів у навчальній діяльності, а і покращення відносин в діаді викладач-студент, також такий тип взаємодії є важливим і для кожного її учасника, тому що з-за кондицій даної категорії спілкування людина має можливість більше себе розкрити, зрозуміти і, в результаті, знизити ситуативну тривогу, яка посилюється під час військового стану.

Афіліація означає внутрішню потребу людини в емоційних та довірливих контактах, яка є рушійною силою спілкування. Афіліативна взаємодія між

викладачем і студентом спрямована на встановлення, підтримку та розвиток міжособистісних відносин з метою стимулювання навчальних інтересів.

Від афіліативної поведінки афіліативна взаємодія відрізняється тим, що вона передбачає виражену єдність думок і емоцій. Характеристики афіліативної взаємодії включають в себе відкритість, щирість, розуміння, емпатію та співпереживання. Усі ці аспекти важливі для побудови довірливих відносин між викладачем і студентом.

Варто зазначити, що значення кожної з цих характеристик може змінюватися у залежності від етапу розвитку та зміни ситуації. Наприклад, у початкових етапах важливішою може бути відкритість і щирість, тоді як на пізніших етапах більший акцент може бути зроблений на емпатію та співпереживання.

При інших умовах освітнього спілкування, таких як воєнний стан у країні, характеристики афіліативної взаємодії можуть набувати більшого значення, особливо у контексті дистанційного навчання. В таких умовах важливими аспектами можуть стати розуміння та емпатія, спрямовані на зниження ситуативної тривоги та підтримку студентів.

Дистанційне навчання в умовах воєнного конфлікту може призвести до відчуття відчуження та нестабільності серед студентів. У цих умовах важливо, щоб викладачі виявляли розуміння та емпатію до емоційних станів студентів і надавали підтримку у вирішенні їхніх проблем та питань.

Проте, це не означає, що інші аспекти афіліативної взаємодії, такі як відкритість чи щирість, не є важливими. Кожна з цих характеристик може мати своє значення в залежності від конкретної ситуації та потреб студентів.

Таким чином, враховуючи особливості дистанційного навчання в умовах воєнного стану, важливо підтримувати афіліативну взаємодію з використанням розуміння, емпатії та інших характеристик, що сприяють побудові довірливих та підтримуючих відносин між викладачем і студентом (рис. 3.8).

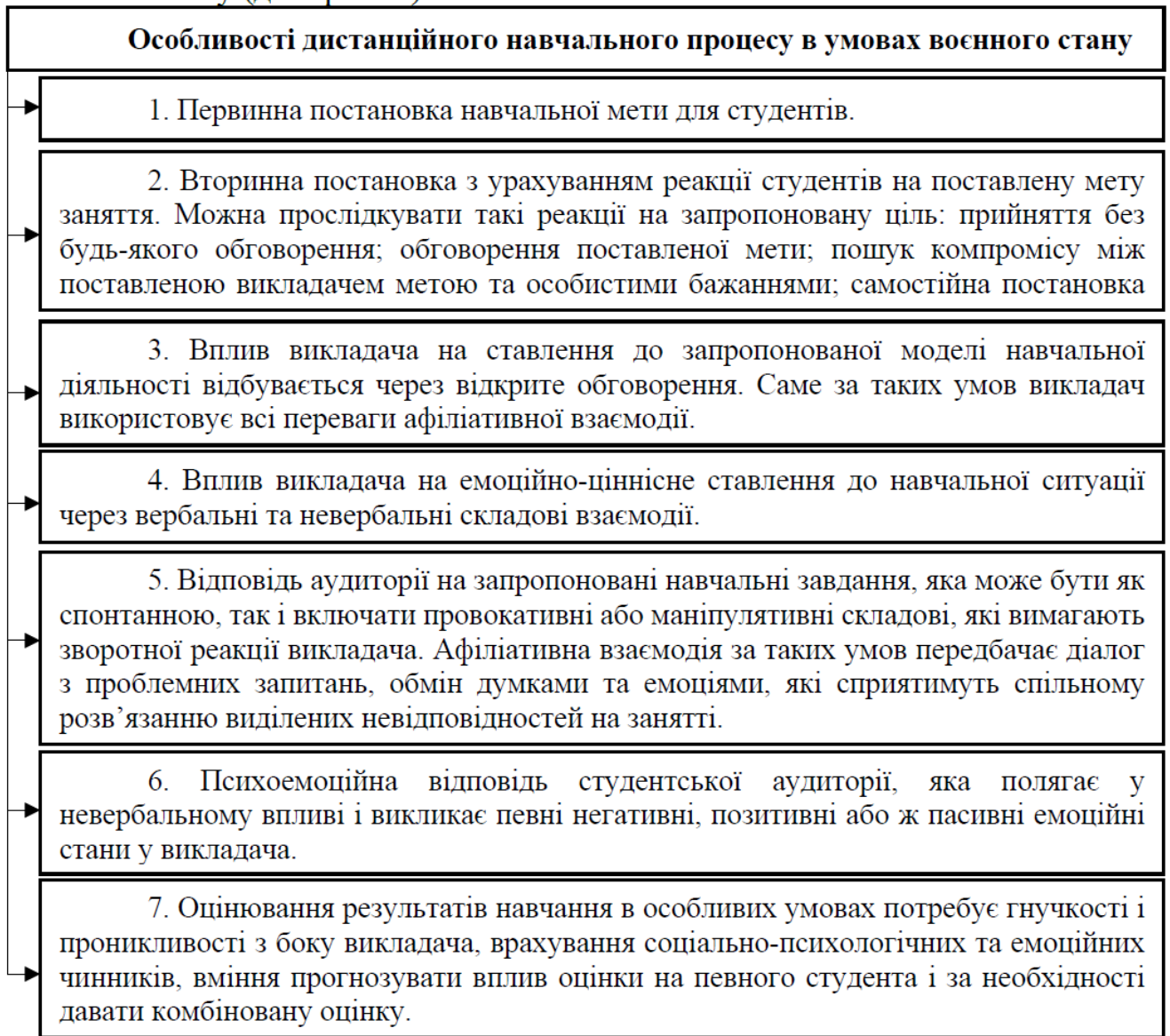

Рис. 3.8 Особливості дистанційного навчального процесу в умовах воєнного стану

Вивчення основних характеристик спілкування, що відображають афіліативну взаємодію, та їх комбінацій для різних типів ситуацій та студентів може мати значний вплив на навчальний та виховний процес. Це дозволяє використовувати отримані результати для профілактики труднощів у навчальній взаємодії та індивідуальної роботи зі студентами.

Аналіз комбінацій характеристик спілкування може допомогти вчителям краще розуміти потреби та особливості кожного студента, а також знаходити більш ефективні методи спілкування з ними. Наприклад, для студентів з

високим рівнем емоційної чутливості може бути важливим виявлення емпатії та розуміння з боку викладача, щоб стимулювати їхню активність та зацікавленість у навчанні.

Крім того, врахування комунікативних особливостей студентів допомагає використовувати їх потенціал для розв'язання завдань та підвищення ефективності навчання. Наприклад, стимулюючи групову роботу з урахуванням індивідуальних особливостей кожного учасника, викладач може сприяти формуванню згуртованості та взаємодопомоги в навчальній групі.

Таким чином, дослідження характеристик афіліативної взаємодії та їх використання в педагогічній практиці сприяють покращенню якості навчання та сприяють розвитку позитивних відносин у навчальному середовищі.

Сучасний викладач має зосередити увагу на розвитку ключових навичок, які будуть актуальними для студентів у найближчі роки. До ТОП-15 таких навичок до 2025 року входять:

Лідерство і соціальний вплив: Здатність керувати групою та впливати на неї, мобілізувати команду до досягнення спільної мети.

Стресостійкість і гнучкість: Здатність ефективно працювати в умовах тиску, змін та несподіваних ситуацій.

Навичка вирішення проблем будь-якої складності (траблшутинг): Здатність аналізувати ситуації, виявляти проблеми та шукати їх рішення.

Сервісна орієнтація: Здатність задовольняти потреби клієнтів або користувачів.

Системний аналіз: Здатність розуміти і аналізувати взаємозв'язки та взаємодії в складних системах.

Ведення переговорів і вміння переконувати: Здатність вести діалог та досягати взаємоприйнятних угод з різними сторонами.

Уміння впроваджувати інтерактивні та дистанційні методи навчання є великим плюсом для сучасних ЗВО. Це дозволяє забезпечити неперервність навчання навіть у складних умовах, таких як періоди карантину або воєнний стан. ЗВО, які активно розвивають цифрові платформи та матеріали, а також

проводять тренінги для викладачів з використання цифрових технологій, стають лідерами у цифровій трансформації освіти.

Умови воєнного стану накладають свій відбиток на навчальний процес, змінюючи сприйняття і підходи студентів до дистанційного навчання. Спілкування за допомогою відеоконференційних платформ стає не лише формою навчання, але й способом підтримки та психологічної підтримки.

Зміна у сприйнятті дистанційного навчання відбувається через важливість спілкування та підтримки серед студентів у такі важкі часи. Вони відчують необхідність у зв'язку з однокурсниками, не лише з метою навчання, але й для підтримки душевного стану та зменшення стресу.

У цих умовах важливо, щоб викладачі виявили розуміння та емпатію до студентів. Вони повинні бути готові надати підтримку та зрозуміти, що головна мета дистанційного навчання в цей період - це не тільки передача знань, але й психологічна підтримка.

Повернення до тем, які стимулюють обмін думками та співпрацю, може бути корисним у підтримці студентів та збереженні психологічного комфорту під час навчання. Важливо створювати атмосферу взаєморозуміння та взаємопідтримки, де студенти відчують себе комфортно та заохочені долучатися до обговорень.

Таким чином, умови воєнного стану підкреслюють важливість психологічної підтримки та спілкування серед студентів, що ставить перед викладачами завдання забезпечити не лише навчальний процес, але й підтримку та сприяння психологічному благополуччю своїх студентів.

Отже, дистанційне навчання підчас війни радикально відрізняється від карантинного періоду, оскільки воно являється ще одним викликом для адміністрації, викладацького складу й самих здобувачів вищої освіти. Тож підготовка до занять повинна включати елементи підтримки, готовність зразу стабілізувати психологічний стан, цікаві мотиваційні форми, щире спілкування. Також, у групі може навчатися студент, який приєднався з гарячого регіону, а на прохання активності може проявити агресію або грубість. Тому, з-за даних

випадків є важливою робота психолога закладу для подальшої психологічної підтримки студента. Тому у певних випадках викладач повинен робити ставку не на академічні знання, а на якісну комунікацію зі студентами, відновлення особистісного зв'язку, висвітлення актуальних тем і психологічну підтримку [11].

Реалізація теоретичної частини освітньої програми повинна бути організованою із застосуванням інформаційних технологій дистанційної освіти в умовах воєнного стану (табл. 3.2).

Так, використання інформаційних технологій у дистанційній освіті в умовах воєнного стану є важливим і ефективним. Це дозволяє забезпечити безперервний доступ до навчального процесу та зберігати продуктивність навчання як для студентів, так і для викладачів.

Асинхронна та синхронна взаємодія здобувачів освіти і викладачів через інтерактивні платформи забезпечує можливість спілкування та обміну знаннями у реальному часі або у зручний для кожного час. Це дозволяє зберігати контакт із студентами, підтримувати їхній інтерес до навчання та вирішувати актуальні питання.

Базуючись на принципі самонавчання, студенти мають можливість самостійно вивчати матеріал і працювати над завданнями у зручний для них час. Це сприяє їхньому інтелектуальному розвитку та професійному зростанню, навчаючи їх самостійності та вмінню управляти власним часом.

Отже, дистанційна освіта в умовах воєнного стану дозволяє підтримувати навчальний процес у складних умовах, розширюючи можливості як для викладачів, так і для студентів у віртуальному освітньому середовищі.

Цифровізація дистанційної освіти в умовах воєнного стану має вирішальне значення для забезпечення навчального процесу та доступу до освіти в умовах конфлікту. Ось деякі аспекти цифровізації дистанційної освіти під час війни:

Таблиця 3.2 Основні електронні сервіси для забезпечення дистанційної освіти в умовах воєнного стану

Електронні сервіси	Характеристика
Moodle, Google Meet	додаток, яка організовує цілісний навчальний процес онлайн-формату
Google Classroom	додаток, який пришвидшує обмін інформацією між учасниками закладів професійної (професійно-технічної) освіти
Google Presentations	додаток, який надає дозвіл формувати та редагувати файли на пристроях
Stepik	освітній додаток та конструктор відкритих онлайн-курсів та уроків
OnlineTestPad	онлайн конструктор тестів, опитувань, кросвордів
iLearn	освітня платформа з онлайн-курсами, тестами та вебінарами
Skype, Viber, WhatsApp, Zoom, Telegram	месенджери для забезпечення процесу комунікації учасників освітнього процесу в режимі реального часу
Edmodo	додаток, який надає можливість оперативно комунікувати викладачам та здобувачам освіти
Trello	платформа, що допоможе організувати продуктивну командну роботу студентів
Linoit	віртуальна дошка, на якій закріплюють відповідні стікери з інформаційними замітками, зображеннями, відео та документами
Padlet	універсальна онлайн-дошка, яку легко застосовувати в освітньому процесі
Kahoot!	додаток, який надає можливість генерувати тести і проходити їх в ігровій формі
Plickers	додаток, який надає змогу забезпечувати тестування за допомогою карток з QR-кодом та швидко отримати результати

Розвиток відповідної інфраструктури: Важливо розвивати і підтримувати інфраструктуру для доступу до Інтернету та цифрових технологій в усіх регіонах, включаючи ті, які зазнали військових дій.

Створення відповідних платформ і програмного забезпечення: Розробка інтерактивних онлайн-платформ та програмного забезпечення, яке дозволяє викладачам проводити уроки, надавати матеріали для самостійного навчання та здійснювати оцінку знань студентів.

Забезпечення доступу до знань і ресурсів: Цифрова освіта дозволяє забезпечити доступ до навчальних ресурсів, електронних підручників, відеоуроків тощо, навіть у тих районах, де доступ до традиційної освіти обмежений через військові дії.

Організація віртуальних класів та тренінгів: Використання відеоконференційних платформ для проведення віртуальних класів, семінарів, тренінгів та дискусій зі студентами.

Захист інформації та приватності: Важливо забезпечити безпеку та захист персональної інформації студентів та викладачів у цифровому середовищі, особливо у воєнний час, коли може збільшитися ризик кібератак.

Підтримка викладачів та студентів: Надання технічної підтримки, тренінгів та ресурсів для викладачів та студентів з використання цифрових технологій у навчанні.

Розвиток нових методів і підходів: Використання цифрових технологій може стимулювати розвиток нових методів навчання, таких як інтерактивні вправи, віртуальна реальність та інші інноваційні підходи.

Цифровізація дистанційної освіти в умовах воєнного конфлікту може забезпечити неперервність навчання та забезпечити доступ до освіти для всіх, незважаючи на складні обставини.

ВИСНОВКИ

В першому розділі роботи досліджена сутність та особливості комунікаційного простору закладу освіти в сучасних умовах; проаналізована роль і значення освітнього менеджменту як інструмента управління комунікаціями в закладі освіти в умовах кризи; доведена можливість та особливості реалізації комунікаційної політики закладу освіти для вирішення проблеми підвищення ефективності його діяльності.

Результати дослідження доводять, що комунікаційна політика закладів освіти є запорукою їх успішного функціонування та розвитку.

Вона має опрацьовуватися та проводитися у рамках єдиної стратегії розвитку ЗО. Її розробка та планування повинні базуватися на таких домінантах: стратегія та тактика реалізації комунікаційної політики; цільові настанови комунікаційної політики ЗО; горизонти її планування; головна ідея, сигнали та посили, які має донести заклад до суспільства; пріоритетні

напрямки діяльності та конкретні результати комунікаційної політики; цільова аудиторія певного ЗО; канали комунікації закладу; відповідність комунікаційних планів вищу фінансовим та іншим можливостям.

У другому розділі роботи проведений аналіз показників діяльності та особливостей комунікаційної політики закладу освіти. «Білоцерківський механіко-енергетичний фаховий коледж» (БМЕФК) – один із відомих навчальних закладів Київської області, який готує висококваліфікованих фахівців освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» та освітньо-кваліфікаційного рівня «Кваліфікований робітник». Сьогодні БМЕФК надає унікальні можливості здобути в одному вищому навчальному закладі одночасно професію і спеціальність, що значно розширює перспективи випускників.

Навчальний заклад є членом Навчально-науково-методичного комплексу, заснованого за наказом Міністерства освіти і науки України №324 від

03.09.1998 року, що дає можливість співпрацювати з Національним технічним університетом України „КПІ”. Щороку близько 40% випускників стають студентами інженерних факультетів технічних університетів України.

На сьогодні заклад забезпечений сучасними засобами інформації та інформаційними технологіями, які впроваджуються у освітній процес. Комп’ютерні технології застосовуються під час викладання спеціальних та загальнотехнічних дисциплін.

За роки існування заклад підготував понад 17000 кваліфікованих робітників та більше 1500 молодших спеціалістів.

Проведений аналіз показав, що в закладі освіти «Білоцерківський механіко-енергетичний фаховий коледж» наявна чітка, вчасна та прозора комунікація між усіма учасниками освітнього процесу, що є важливим для безпечної та ефективної організації навчання і забезпечення прав учасників.

Така комунікація допомагає реалізувати права на вибір форми навчання та здобуття освіти за кордоном, сприяє ефективнішій організації освітнього процесу та плануванню роботи закладів освіти. Крім того, комунікація допомагає вирішити сумніви та розбити стереотипи серед батьків, учнів, студентів та працівників, оскільки володіння інформацією є ключем до успішного спілкування. Побудова довіри між усіма учасниками освітнього процесу та владою створює основу для спільної роботи над створенням безпечного освітнього середовища для студентів і працівників закладів освіти, навіть у складних умовах, таких як воєнний стан.

У третьому розділі розроблені пропозиції щодо підвищення ефективності комунікацій у закладі освіти «Білоцерківський механіко-енергетичний фаховий коледж». Доведено, що якість професійної підготовки випускників закладів вищої освіти є критично важливою для розвитку країни та забезпечення її сталого розвитку. Недостатня кваліфікація випускників може стати перешкодою у вирішенні виробничих та управлінських завдань, а також у розвитку економіки та суспільства в цілому.

Для відновлення країни після війни та забезпечення сталого розвитку необхідні кваліфіковані фахівці з різних галузей, які мають не лише теоретичні знання, а й практичні навички, адаптовані до реальних виробничих та управлінських умов. Отже, важливо, щоб навчальні програми були орієнтовані на потреби ринку праці, а також включали в себе практичні заняття, стажування та можливості для отримання практичного досвіду в реальних умовах. Також важливо забезпечити постійне професійне навчання та підвищення кваліфікації фахівців після закінчення основної освітньої програми.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Чічановський А.А. Інформаційні процеси в структурі світових комунікаційних систем: підручник. / А.А. Чічановський, О.Г. Старіш. К.: Грамота, 2010.568с.
2. Carreras E. CorporateReputation / E. Carreras, A. Alloza. London : LID PublishingLtd., 2013. 501 p.
3. Слюсарєва Л.А. Удосконалення комунікаційної політики підприємства. Економіка та управління підприємствами. 2018. Вип.6. С.484-494.
4. Пономарьова Н. М., Пономарьов А. М. Новітні підходи до сучасних маркетингових комунікацій. URL: <http://gisap.eu/ru/node/534> (дата звернення : 10.02.2024).
5. Почепцов Г. Г. Теориякоммуникации. К.: Ваклер, 2006. 656 с.
6. Крахмальова Н.Н. Маркетинг в ефективному управлінні діяльністю вищих навчальних закладів України. Ефективна економіка. К.: Вісник КНУТД. 2014. №5. С. 154-159.
7. Грищенко І.М. Інструменти та форми маркетингової комунікації на ринку освітніх послуг. Ефективність організаційно- економічного механізму інноваційного розвитку вищої освіти України. К.: Вісник КНУТД. 2012. №4. С. 298-307.
8. Левкіна Р., Левкін А., Ряснянська А. Рефлексія як основа професійної майстерності студентів. Новий колегіум, 2021, № 3, С. 38–43.
9. Левкін А., Левкіна Р., Ряснянська А. Досвід студентського самоврядування у підвищенні якості освіти процес. Новий збірник, 2020, № 3, С. 84–87.
10. Левкіна Р., Левкін А., Ряснянська А. Сучасна освіта в структурі сталого розвитку сучасного господарського підприємства. Новий колегіум, 2018, № 1, С.45–47.

11. Кайдалова Л.Г., Лютаєва Т. В. Педагогічна культура: навч. посібник; НФаУ: Харків, Україна. 2013, 156 с.
12. Ma X., Gryshova I., Koshkalda I., Suska A., Gryshova R., Riasnianska A., Tupchii O. Necessity of Post-War Renewal of University Teachers' Potential in Terms of Sustainable Development in Ukraine. Sustainability, 2022, 14, 12598. URL: <https://doi.org/10.3390/su141912598> (дата звернення: 18.11.2023).
13. Яковицька Л.С. Комунікативна компетентність як система внутрішніх ресурсів особистості у науково-технічній діяльності. Індивідуальність у психологічних вимірах спільнот та професій: зб. наук. праць. Київ: ТОВ «АльфаПІК», 2020. С. 206–211.
14. Ковальчук З. Перебіг педагогічної взаємодії при різних рівнях професійних ставлень. Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. 2011. Вип. 39(2). С. 214–220.
15. Адамів, Ю.О., 2019. Структура дистанційного навчального курсу в середовищі MOODLE. В: Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи, Матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Тернопіль, Україна, 5 квітня 2019 р. [online] Тернопіль: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 3, с.57-60. Доступно: <<http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/14549/1/Adamiv.pdf>> [Дата звернення 25 квітня 2023].
16. Вознюк, Л. та Доброгорський, О., 2022. Особливості освітнього менеджменту в умовах воєнного стану. Вісник Дніпровської академії неперервної освіти. Серія: Публічне управління та адміністрування, 1 (2), с.48-54.
17. Курепін, В. М., Синякова, В.С. та Ус, С.В., 2020. Організація освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти на період карантину. В: Актуальні проблеми життєдіяльності

- людини в сучасному суспільстві, Тези доповідей. Миколаїв, 18-20 листопада 2020 р. Миколаїв: Миколаївський національний аграрний університет, с.132-135.
18. Мармаза, О.І., 2017. Менеджмент освітньої організації. Харків: Щедра садиба.
 19. Родінова, Н.Л., Червоній, М.В. та Діордіца, І.М., 2022. Особливості дистанційного навчання студентів в умовах воєнного стану. Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»), [e-journal] 4 (9), с.285-296. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-4\(9\)-285-296](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-4(9)-285-296)
 20. Удалова, О.Ю., Дзюбинська, Х.А. та Ревка, Т.О., 2022. Організація освітнього процесу в умовах війни. Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»), [e-journal] 7 (12), с.441-449. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-7\(12\)-441-449](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-7(12)-441-449)
 21. Усік, А., 2019. Розвиток антикризового менеджменту керівників закладів освіти: теоретичний аспект. Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки, [online] 1, с.233-238. Доступно:<<https://visnyk.chnpu.edu.ua/download/vs157/46.pdf>> [Дата звернення 25 квітня 2023].